

DARBININKAS

LV NO. 84

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, GRUODIS - DEC. 30, 1970

510 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Nauji Lenkijos vadai tiesia ranką kard. Višinskiui

Ryšium su riaušėmis keturiuose Lenkijos Pamaro miestuose, pertvarkyta kompartijos ir vyriausybės vadovybė.

Dabar ima ryškėti, kad tos riaušės jau nebuvo tokios švelnios, kaip pradžioje manyta. Yra žuvusių, tik niekas skaičių neskelbia. Skandinavijos kraštų skelbiami skaičiai gali būti persūdyti. Stetinė ir Gdanske sudegintos kompartijos ir policijos būstinės. Riaušės neišplitė toliau todėl, kad nebuvo vienos organizacijos ir kad kariuomenė ir policija gavo greitą įsakymus šaudyti. Kitur suspėta įvykiams už akių užbėgti ir prikalbėti darbininkus nuo riaušių atsisakyti.

Jau žinom, kad riaušių priežastys buvo dvi: maisto, kuro, drabužių ir kitokių kasdien vartojamų prekių kainų pakėlimas ir blogai paaikšintos naujos

Lietuvoj raudos dėl Angela Davis

Sovietų Sąjunga sukelia isteriką dėl Angelos Davis areštavimo ir jai Kalifornijoje keliamos bylos. Ji yra labai svarbus kompartijos narys, bet kaltinama paripinusi ginklų grupę teroristų, susibaudusių pagrobti iš kalėjimo teismo laukiančius draugus. Susisąjūdimo metu žuvo teisėjas ir dar du asmenys.

Net Vilniaus spaudoje pilna straipsnių tuo reikalu. Neabejotina, kad medžiaga atsiųsta iš Maskvos. Spėtina, kad tie isteriški šauksmai buvo sąmoningi suderinti su Leningrade vykusia žydų byla, — kad Angelos „kančiomis“ būtų galima atsiperkti už dviem žydams paskirtas mirties bausmes.

Egipte susirūpinta vidaus problemomis

Kairas. — Kai Egipto diplomatai Jungt. Tautose bandė prievarti Izraelį atnaujinti taikos derybas be jokių sąlygų (be raketų ištraukimo iš paliaubų zonos), vyriausybė namie skubiai tvarkė aplėistas vidaus problemas.

Didelė bėda yra viešasis susisiekimas (keliai, geležinkeliai, miestų gatvės), vandens trūkumas miestuose, aukštos kasdieninio vartojimo prekių kainos, mėsos trūkumas miestuose, išbujojės biurokratizmas, suėdęs be reikalo daug pinigų. Svarbiausia tų trūkumų priežastis — visų išteklių sukišimas į karą prieš Izraelį vedimą. Už visų tų bėdų stovi dar didžiulė šmėkla: milžiniška skola Rusijos bolševikams už gautus ginklus ir kitokias karines prekes.

Masės verkė Nasseriui mirus, bet jau senokai žinoma, kad jos gali pradėti ir riaušes kelti, nes gyvenimas yra labai pasunkėjęs.

Pirmieji nutarimai šia kryptimi jau padaryti: sumažintos kainos visai eilei importuotų ir vietinės gamybos prekių; paskirta 10 mil. dol. Kairo ir Aleksandrijos miestų vandens ir kanalizacijos sistemoms sutvarkyti; leista panaudoti nustatytą sumą užsienio valiutos telefonų aparatams importuoti; paskirta 27 mil. dol. geležinkeliams pagerinti. Kad visai nesustotų žemės drėkinimo darbai dėl ūkininkų nepajėgumo išlaikyti padengti, žymią dalį tų

Apie tai kalbėjo premjeras Jaroszewicz seimo posėdyje

priemonės darbo našumui pakelti.

Kompartijos viršūnės ir vyriausybės skubus perorganizavimas sakytų, kad pakeitimai buvo pribrendę, nes jie įvykdyti per kelias valandas. Tai, žinoma, gali būti ir ženklas, kad bijota masinio darbininkų sukilimo, nuo kurio tik nauji ir populiariausi vadai galėjo darbininkus sulaikyti, nes tik naujiems vadovams tebuvo patogu senųjų nutarimus taisyti ir naujų pažadų padaryti. Bet visi seniai žinojo, kad Lenkijos ūkinė padėtis labai bloga, todėl atlyginimų pakėlimas negalimas be produktyvumo pakėlimo.

Atmainos kompartijoje

Pirmiausiai padaryti pakeitimai kompartijoje — vietoj tariamai pasitraukusio V. Gomulkos atėjo Edward Gierek, mėgiamas angliakasių vadas Silezijos anglių kasyklų rajone. Su Gomulka iš politbiuro buvo išstumi ir keturi jo artimi draugai, kurių tarpe buvo Lenkijos prez. Spychalski, kompartijos ideologas Kliszko ir penkmečio plano vadovas Jaszcuk.

Pirmoje kalboje Gierek apkaltino senąją vadovybę praradus ryšį su darbininkais ir su tauta, bet migdolų nežadėjo, nes čia pat paliudijo, kad Lenkijos ūkis esąs privestas prie labai blogos padėties. Užsiminė apie kainų išaldymą dviem metams, apie pagalbą sunkiai ekonomiškai besiverčiantiems šeimoms (jau paskirta tam reikalui 7 bil. zlotų), bet tuo tarpu nieko konkretaus nežadėjo kitiems, tik prašė grįžti prie

darbo ir nemaištauti. Jau sudarytas aparatas pokalbiams su darbininkais praveisti. Ka nors konkretesnio tebus galima pasakyti tik tada, kada bus peržiūrėtas Gomulkos grupės sudarytas penkmečio planas.

Vyriausybės keitimas

Iš prezidentūros ir politbiuro iškrito politinis generolas Spychalski, jo vieton seimas Lenkijos prezidentu išrinko ilgametį premjerą J. Cyrankiewicz. Premjeru patvirtintas Gie-

Bus sunaikinti baurieji ginklai

Washingtonas. — Prieš metus prez. Nixonas buvo pažadėjęs sunaikinti abiejų rūsijų biologinių-bakteriologinių ginklų atsargas ir daugiau jų nebegaminti. Prieš šias Kalėdas buvo pranešta, kad armijai jau duotas įsakymas juos sunaikinti. Jie susandeliuoti keturiose Amerikos vietose ir ten pat per vienerius metus bus sunaikinti. Tai kaštuos daug pinigų, bet jau bus baigtas vienas istorijos tarpas, kuriame jie buvo sugalvoti ir pagaminti. Neatrodė, kad Amerika būtų bandžiusi kada nors juos panaudoti. Atominių ginklų gavybėje jie jau nebereikalingi.

Bet bus tęsiami tyrinėjimai, ieškant būdų kaip nuo tokių ginklų atsisiginti, nes nėra galimybių patikrinti, ar visos valstybės tokius ginklus sunaikino ar sunaikins, nes ne visos tėra pasirašiusios tuo reikalu esančias tarptautines sutartis.

Nuo cheminių ginklų gamybos prez. Nixonas neatsisakė, bet davė iškilmingą pažadą, kad Amerika pirmoji jų nepaduos.

— Ispanijos baskai teroristai paleido pagrobta V. Vokietijos konsulą. Tos grupės 15 narių dabar buvo teisiami Burgos mieste, bet sprendimai dar nepaskelbti. Konsulas buvo pagrobtas kaip įrankis spausiti vyriausybę, kad teisiams nebūtų skiriamos mirties bausmės, nors jie yra nužudę tarnybą einančių pareigūnų ir pridarę kitokių sunkių nusikaltimų.

KITI RAŠO...

SPRENDIMAS LENINGRADE

„Jeigu tai būtų buvęs tik eilinės kriminalinės bylos nagrinėjimas, įvykis nebūtų atkreipęs į save nė pasaulio dėmesio, nė sprendime nebūtų buvę mirties bausmių. Priešingai, tai buvo viena svarbiausių politinių bylų Sovietų S-goj po II pasaulinio karo. Tikrieji teismai buvo ne sauja teismė sėdėjusių kaltinamųjų, bet dešimtys tūkstančių Sovietų žydų, kurie išdrįso reikalauti teisės įvykti Izraelin. Tikrasis mirties sprendimų tikslas yra ne atskirti kaltininkų nubaudimas, bet Sovietų žydų terorizavimas. Tai yra brutalesnė technika už tą, kurią Stalinas sėkmingai panaudojo tuojau po Izraelio valstybės įkūrimo Sovietų žydų tarpe sukilusioms sionizmo nuotaišoms užgesinti.“ (NYT, gr. 26).

Taip aptarė NYT Leningrado teisme ką tik baigtą nagri-

nėti 12 asmenų bylą, kurių tarpe buvo 11 žydų. Du iš jų nuteisti mirties bausme, kitiems paskirtos įvairios kalėjimo bausmės. Jie kaltinti bandę pagrobti lėktuvą ir pabėgti į užsienį. Tai laikoma valstybės išdavimu. Izraelio vyriausybė skelbia, kad aferos organizatoriai buvo Sovietų saugumo agentas.

Izraelio vyriausybė pradedant, pasaulio žydiją šaukiasi pasaulio pagalbos, kad veiktu Maskvos vyriausybę, prašydami mirties bausmės tiems dviem žydams neįvykdyti. Esama įsitikinimo, kad Maskva į prašymus ir spaudimus dėmesio nekreips, nors Rusiją labai stipriai tuo reikalu kritikavo net Prancūzijos ir Anglijos kompartijos.

Visi nuteistieji jau padavė apeliacijos skundus Rusijos v. teismui.

renko pristatytas ekonomistas Jaroszewicz. Jis įvestas ir į politbiurą.

Kai pirmasis Giereko žodis buvo skirtas ūkininkams reikalams ir tarp vadovybės bei tautos atsiradusiam psichologiniam skilimui švelninti, naujasis premjeras Jaroszewicz savo pirmą žodį parlamente skyrė santykiams su katalikų bažnyčia sunormalinti: „Aš siekiu pilno santykių su bažnyčia sunormalinimo, ir tikiuosi, kad bažnyčios vadovybė mano rankos neatstums“.

Kardinolas Višinskis Kalėdų pamokslė Varšuvos katedroje apie premjero pareikšimą tiesiogiai neužsiminė, bet prisidėjo prie krašto nuraminimo priminimu, kad dėl kraštų ištikusių vargų turėtų jaustis kaltas kiekvienas lenkas, todėl kiekvienas turėtų prisidėti prie jų pašalinimo. Labai aiškiai pasisakė už brolišką visų vienybę taip sunkioje valandoje. Tai buvo moralinė parama naujai

BRAZINSKAI LAIMEJO kasacijos bylą

— Iš Ankaros gruodžio 27 rytą gauta žinia, kad Turkijos Vyr. Teismas jau apsvairstė Brazilų bylą (prokuroro kasacijos skundas) ir patvirtino žemesniųjų teismų sprendimus, kad Brazilskai yra teisnagai pripažinti politiniais pabėgėliais, todėl Sovietų S-gai neįduotini.

Žinią perdavė Brazilų bylą stebėjęs Turkijos advokatas, Vliko patelktas tuo reikalu rūpintis. Su juo ryšius visą laiką palaikė adv. dr. E. Armanienė, Vliko paprašyta tą uždavinį atlikti. Ji buvo pirmoji, kuriai iš Ankaros ta geroji žinia buvo pranešta.

My dear comrade, I will
up down of russians
ship and go with you
together. If is a pos
sible, please give my
love. I keep a
sharp lookout = Simas

I up down in the time
when the difference is
end, and your delegats
go into your ships
a brand

Čia yra Simo Kudirkos laiškelis, kurį jis su cigarečių dėžute nunešė Amerikos jūrininkams ant „Vigilant“ laivo denio. Jis praneša apie savo sumanymą pas juos pabėgti. Prašo sutikimo ženklo, jei galima. Ir dar praneša, kad jis tik tada pas juos atsisks, kai pasibaigs rusų laive konferencija ir Amerikos delegatai bus perbėję į savo laivą. Reikia, kad tas vyras rūpinosi ne tik savo reikalais, bet savo pabėgimo laiką planavo taip, kad rusai neturėtų galimybės amerikiečių sulaikyti įkaitais.

Kodėl nėra teismo dėl Kudirkos išdavimo New Yorko ir Chicagos spaudoje kalba apie vyriausybės norą paskandinti visą reikalą tyloje

N. Y. Times gruodžio 27 savaitinėje apžvalgoje rašė, kad transporto departamento investigacijos esą 77 puslapiai. Sekretorius Volpe atmetęs investigacijos siūlymą atiduoti karo teismui pakrančių sargybos pareigūnus, atsakingus už lietuvių jūrininko išdavimą. Volpe nusprendęs: tegul tučiuojau admiralas Ellis ir jo štabo viršininkas kap. Brown patys atsistatydina, o Vigilant kapitoniui Eustis pareikštas papeikimas ir jis perkeltas kitom pareigom.

NYT rašo, kad pranešimas apie investigaciją mini, jog Kudirka buvo pasiryžęs pabėgti bet kuria kaina ir greičiau nusižudyti negu grįžti į rusų laivą. Popieriuose, kuriuos lietuvis jūrininkas buvo su savim pasiėmęs, buvo pastabos apie čekoslovakų studentą Jan Polach, kuris susidegino protestui prieš sovietų okupaciją.

Pagal investigacijos pranešimą Kudirka Amerikos pareigūnui užsiminė dėl galimo pabėgimo apie 11 val. Zveigdamas atgal, dešinėn ir kairėn, gestikuliuodamas sovietinių jūrininkų link, jis sušnabždėjo: „Gestapo, Gestapo.“ Po akimirkos: „Aš vyksiu su jumis“ ir pridėjo: „nebus per daug šalta“, duodamas suprasti, kad ketėta minučių galės ištverti vandeny.

Po kelių valandų jis, išokęs tiesiai į Vigilant, apkabino pirmą pasitaikiusį jūrininką, linksmam besijuokdamas ir vadindamas jį „Comrade“.

Laikraštis idėjo ir tekstą raštelio, rašyto angliškai, kurį lietuvis jūrininkas buvo atnėjęs į Vigilant laivą su cigarečių dėžute. „Mano brangus drauge, Aš nušoksiu nuo rusų laivo ir vyksiu su jumis drauge. Jei galima, prašau duokit man ženkla. Aš atidžiai stebėsiu.“

„Aš nušoksiu tuo metu, kada konferencija baigsis ir jūsų delegatai bus jūsų laive. Simas“.

Daily News gr. 23, vedamuoju atsiliepdamas dėl Volpe sprendimo, kad adm. Ellis ir kap. Brown pasitrauktų patys, neatleidžia nuo atsakomybės valstybės departamentui. Esą ši institucija turi užtenkamai specialistų kaltininkui pridengti, ir tikrasis kaltininkas ar kaltininkai, gal būt, niekad nebus išaiškinti ir atiduoti į teisingumo rankas, nors pastangos tam turėtų būti daromos.

Salia pridėjo piešinį, kuriame valstybės departamento pareigūnai palindę po stalų skaito pranešimą, jog pakrančių sargybos du pareigūnai pasitraukia.

Chicago Sun-Times gr. 23 vedamuoju „Burial at Sea“ netiesiogiai paaikšina, kodėl Volpe neprileido iki teismo. Esą karo teisme būtų viešas apklausinėjimas apie jų rolę Kudirkos išdavime. „Taip pat būtų duota proga visuomenei pamatyti, kokią rolę suvaidino šiuo reikalu valstybės departamentas“. Vyriausybė pasitenkino užtikrinimu, kad „daugiau tuo nebus“, norėdama „tyliai visą reikalą palaidoti jūroje“.

N. Y. Times gr. 28 kolumnistas H. Schwartz str. apie „Maskvos problemas“ Brazilskų ir Kudirkos žygius įvertina kaip lietuvių ir kitų mažumų nepasitenkinimą, rizikuojant savo gyvybe. Esą Maskvai yra pagrindo baimintis, kad tai įdėjimo prieš pavergimą pradžia.

NUBAUSTI „ATPIRKIMO OŽIAI“ — PASLĖPTI TIKRIEJI KALTININKAI

Jau paskelbta santrauka pareikšimų, kuriuos Coast Guard komisija surinko iš savo pareigūnų, turėjusių koki nors ryšį su Simo Kudirkos bandymu ištrukti iš Sovietų S-gos nelaisvės. Ten aprašytas vaizdas nuo S. Kudirkos duoto pirmo ženkle amerikiečiams apie norą pas juos atbėgti ir jo išvežimo atgal į rusų laivą bendrais bruožais mums jau žinomas, yra tik naujos kelios nesminės smulkmenos.

Mums svarbiausia štai kas: Kodėl S. Kudirkai nebuvo leista pasilikti Amerikoje? Kodėl jis buvo grąžintas rusams tokiu žiauriu būdu, pažeidžiant visas pagrindines žmogaus teises? Kodėl nubausti tik „atpirkimo ožiai“, bet slepiami kaltininkai?

Jeigu nubaustieji yra tikrieji kaltininkai, tai kodėl Transportacijos sekretorius Volpe nevykdė tardymo komisijos siūlymo atiduoti adm. Ellis ir jo štabo viršininką kap. Brown kariniam teismui teisti? Vietoje to, jis pats padarė sprendimą — leido jiems tuojau pasitraukti iš tarnybos. Ir greičiausiai su pensijomis. Gi „Vigilant“ skipperį Cmdr. Ralph Eustis, kurs savo laive leido rusams S. Kudirką žiauriausiai mušti ir niekinti (rusai net jo galvą visiems matant į geležinius laipčius daužė), tik papeikė ir kiton tarnybon perkėlė.

Mums atrodo, kad toks labai svarbios bylos užbaigimas yra neįtikinantis ir ciniškas, todėl labai persiisi išvada, kad tariamai nubausti kaltininkai nėra tikrieji kaltininkai, o tik

„atpirkimo ožiai“, gi tikrieji kaltininkai yra slepiami. Niekas negali priimti už tikrą pinigą nė sekretoriaus Volpe pareikšimo, kad dabar nebėra prasmės Ellis ir Brown bylos perduoti teismui. Tai kaip? Negi tai reikiška, kad nebereikiška teisti S. Kudirką išdavusių mirčiai tik todėl, kad jo jau nebegalima atgal susigražinti? Jeigu taip, tai toliau tuo pačiu galvojimo kanalu slenkant galima sakyti, kad nėra pagrindo teisti žmogžudžių, nes jų aukų jau nebegalima atgaivinti.

Nemanom, kad J. Volpe būtų toks nerimtas žmogus, tik apgaleistaujam, kad jis apsiėmė atlikti negarbingą pareigą. Nesikrapštom po jo sąžinę, bet norim, kad jis žinotų, jog tokiu savo veiksmu pateisinimu jis nieku neprisidėjo prie atstatymo Amerikos garbės, kurią labai supurvinio tie jos pareigūnai, kurie prikišo nagus prie S. Kudirkos išdavimo jo kankintojams.

— Blue Cross New York vėl prašo leidimo pakelti premijų mokesčius vidutiniškai 19.3 proc. Jei gaus leidimą, pakėlimas pradės veikti gegužės 1. Nebus keliami mokesčiai tiems, kurie turi tik papildomas sutartis kaip priedą prie Medicare.

— Pakistano Kašmire sudėgintas visas kanapių derlius, kad kaip nors būtų galima sustramdyti slapta prekybą hashišu. Pakistano hashišas per Indijos Bombėjų keliauja į JAV. Slapta hashišo prekyba užsiima ir labai turtingos šeimos.

Amerikiečių spauda apie lietuvių jūrininko išdavimą

Per porą paskutinių savaitių gavome spaudos iškarpy su atsiliepimais apie lietuvių jūrininko išdavimą papildomai 39. Pridėjus prie to skaičius, kuris buvo anksčiau paskelbtas viso gauta 370 atsiliepimų. Mėginame šiuo kartu apžvelgti Chicago's spaudą.

6

Chicago's spauda pasakė ir kai ką naujo

Redakciją pasiekė keturių Chicago laikraščių iškarpos (V.K., V.M., V.R. dėka). Apžvalgoje neįmanoma suminėti visko, kas tuose laikraščiuose rašoma. Apibendrinant galima sakyti, kad visuose persveria informacija apie patį įvykį, kaip jį nušvietė valstybės departamentas, Baltieji Rūmai, o paskiausiai ypatingai Kongreso apklausinėjimas. Vedamuosiuose nedviprasmiškai smerkia mas išdavimas: atsakomybė skiriamas ne tik pakrančių sargybos savivališkam elgesiui, bet ir v-bės departamento biurokratiskam neveikimui. Tai pasakoma tiek vedamuosiuose, tiek ir įvykio aprašymuose bei skaitytojų laiškuose.

Bendra spaudos reakavimo vaizdą gali rodyti apytikrė statistika. Pagal mus pasiekusias ištraukas daugiausia rašė Chicago Tribune. Nuo gruodžio 1 iki gruodžio 16 vedamųjų bei kolumnistų rašinių buvo 4, informacijų — reportažų 16, paveikslų 2, laišku 9.

Sun-Times per tą patį metą davė vedamuosius ir kolumnistų rašinius 4, inform. reportažų 8, laišku 3, paveikslų 3.

Chicago Daily News vedamųjų 2, reportažų — inform. 7, laišku 3, paveikslų 1.

Chicago Today mus tiesiai, kaip pora nr. su reportažu, kolumnistūra, kolumnisto John P. Roche sindikuotu rašiniu.

Apžvalgoje vengiant kartoti jau anksčiau aprašytus įvykius bei vertinimus, dėmesį tenka nukreipti arba į naujai nušviestus faktus, arba į faktų naujus sugretinimus bei naujas idėjas.

JŪRININKŲ LIUDIJIMAI APIE KUDIRKĄ:

Chicago Tribune gr. 8 davė ištrauką iš Vigilant jūrininko D. R. Santos pareiškimo pakrančių sargybos apklausinėjimo.

"Pirmu kartu aš pamačiau jį (Kudirka) kopiant į reją — kad nušoktų į vandenį. Aš ir dar vienas iš Vigilant sugriebėm jį vienas už vienos, kitas už kitos rankos, kad sukiudytume jam nušokti. Po 10 ar 15 sekundžių vienas rusas užlipo aukščiau už mus ir sugriebė jį (Kudirka) už galvos, mėginamas tempti jį atgal į denį. Tuo pat metu kitas rusas čiupo jį, o aš ir tas kitas iš Vigilant pasitraukėme į šalį. Vyrai tebesipriešino, bet

IŠDAVIMAS NEBE PIRMAS. VIS LABIAU IŠSKYLA VALSTYBĖS DEPARTAMENTO ATSAKOMYBĖ

member the Pueblo Committee," vienas iš vadovų, pareiškė, kad panašūs incidentas kaip su Kudirka buvo pereitą vasarą rytiniame pakraštyje. Esą jūrininkas šoko iš Sovietų laivo į vandenį praplaukiant Amerikos pakrančių sargybos laivui, šaukdamiis globos. "Už-uot jį išgelbėjus, pakrančių sargyba jį paliko ir nuplaukė". Kitas incidentas buvęs 1970 ekspozicijoje "Keletas asmenų iš sovietinio paviljono mėginio gauti azyli J.V. paviljone, bet jiems buvo atsakyta: "Regimai J.V. pareigūnų jie buvo gražinti sovietinei valdžiai".

Lindstrom buvo sugalvojęs net fantastišką planą: privatiniais laivais priplaukti prie Sovietų žvejybos laivų ir garsiai kalbais skelbti: kas iš sovietinio laivo iššoks, bus išgelbėti ir gaus azyli.

Kad išdavimas nebe pirmas, matyt ir iš Kongreso komisijos pirmininko Wayne L. Hays pareiškimo Robert Brieze apklausinėjant. Chicago Tribune pakartojo jo pareiškimą: esą Hays turįs pranešimus apie pietinių pakrančių sargybos panašius incidentus — sargyba grąžino atgal bėglius iš Kubos. "Matyt, pakrančių sargyba jaučiasi esą dievai — sakė W. L. Hays — nusprendami, kas bėgti gali ir kas ne". Komitetas, vadinamas "House Merchant Marine Committee", turįs slapstus apklausinėjimus ryšium su tais pereitų metų pranešimais, bet viešai niekad jų nepaskelbė, nes, jos pirmininkas atstovas Edward A. Gar-matz (Md. d.) veikia "daugiau kaip pakrančių sargybos agentas" — kalbėjo Hays.

DEPARTAMENTAS KONGRESINIAME APKLAUSINĖJIME: Laikraščiai skelbė valstybės departamento pareiškimus, kuriuose departamentas buvo rodomas nekaltas, nes nebuvo pakankamai painformuotas. Tačiau Kongreso apklausinėjimą aprašydami, laikraščiai sustojo ir prie momentų, kurie rodė valstybės departamentą neko-kioje šviesoje.

Pagal Chicago Tribune (gr. 8) komisijos pirmininkas Wayne Hays, imdamasis apklausinėti valstybės departamento atstovą W. B. Macomber, suerzintai reikė protestą, kad šeštadienį negalėjęs prisišaukti valstybės departamento centrinės, nors 40 kartų telefonavęs. "Aš tikiu, kad niekas nebus toks nedorėlis, kad imtųsi karo tarp 5 val. p.p. penktadienį ir 9 val. ryto pirmadienį. Bet prileidžiant, kad atsirastų

kas toks nedorėlis, kaip tada prisišaukti valstybės departamentą?" Kai valstybės departamento atstovas Macomber per-dėtai dėstė departamento pareigūnų susijaudinimą dėl jūrininko išdavimo, dėl pakrančių sargybos neinformavimo, Hays sušuko: "Juo ilgiau jūs aiškinat, juo blogiau dros". Pirmininkas — rašo laikraštis — kaltino valstybės departamentą, kad jis nepasirodė veržlus susidariusioje padėtyje ir neparodė iniciatyvos gauti žinių pakrančių sargybos ilgo tytelimo metu. O kai Macomber atsivestas advokatas ėmė apygarsiai jam snibždėti į ausį, pirmininkaujantis pagrasiu jį išvarys, jei antru kartu tą padarys.

Sun-Times rado reikalo iš valstybės departamento atstovo McCloskey pareiškimo skelbti, jog Killham, departamento pareigūnas sovietiniam reikalui, turėjo būti "tikslėsnis",

kad pakrančių sargyba nepadarė išvados, jog departamentas pritaria išdavimui. Bet Chicago Tribune (gr. 7) Walter Trohan rašo, jog Killham tar-sis su savo viršininkais, tarp kurių buvo ir U Alexis Johnson, pasekretoris politiniam reikalui, bei W. B. Macomber, pasekretoris administraciniam reikalui.

To paties laikraščio kolumnistas Eddie U. Williams gruodžio 16 savo rašinį pradėjo prezidento J. F. Kennedy žodžiais, kuriais jis apibūdino 1961 metais valstybės departamentą: tai esąs "a bowl of jelly": tai esą žmonės, kurie moka šypso-tis, bet neturi idėjų, o esą reik-tų mažiau šypso-tis ir turėti daugiau kūrybinių minčių.

Po tokių ir panašių pasisakymų sunku skaitytojui išvengti įspūdžio, kad minėtas Johnsonas, vadovaudamas apklausinė-

(nukelta į 5 psl.)

Kaltininkai jau nubausti, tai mes galime ištįsti. — Tokį piešinį įsidėjo New Yorko Daily News gruodžio 23 laidoje. Taip pat buvo įdėtas ir vedamasis.

Lietuvių paskata sąžinei prabilti:

Lietuviai Chicagoje, kaip ir visur, giliai pergyveno tragediją, kurios svarbiausi veikėjai yra lietuvių jūrininkas, siekęs laisvės, ir didžioji Amerika, garantavusi laisvę kiekvienam, kuris vardan laisvės pasiekęs jos žemę. Tragiškas likimas buvo lietuviui, kai jis vietoj siektos laisvės, sutiko išdavimą ir kan-kinimus iki mirties. Tragiškas likimas Amerikos, kai ji pasi-juto savo ištikėjimą ir savo pradžią, anot Sun-Times, sulau-žiusi ir save suniekinusi.

Tragikai giliau pajusti prisi-dėjo paskata, kai Chicago's lie-tuviai masiškai ėmė reaguoti. Reaguoti dviem būdais. Vienas — tai poros tūkstančių gedulo eisenos su žvakutėmis, kurių aprašė Chicago's spauda, Antras — tai laišku Chicago's spaudoje. Jau buvo minėtas A. Rudžio laiškas Sun-Times. Ten pat bu-vo ir Stepo Paulausko. Chicago Daily News gr. 4 laišku prabilo V. Kamantas: "Incidentas paneigiant lietu-viui jūrininkui politinio azylio teisę rodo liudną faktą, kad vy-riausybės kairioji ranka (J.V. pakrančių sargyba) nesižino, ką daro dešinioji ranka (J. V. ka-riuomenė Vietnamė).

O Chicago Tribune gr. 7 lai-škų skyriuje veik vienu lietu-vių vardai: Aloyzas Baronas, Feliksas Daukus, Ritonė Rudai-tis, kun. Kęstutis A. Trimakas,

S. J. su kun. J. Kubiliūn, S.J., Tomas E. Tauragis, Lee Ven-cus, kituose nr. — Mrs. Fran-cis Spingys, A. G. Vinick su P. Indreika.

Kuo prašneko sąžinė tie lai-šakai, iliustruoja A. Barono lai-ško ištrauka:

"Aukštieji Amerikos pareigū-nai gražino jauną laisvės ieš-koją ir rusų komunistų rankas tuo pačiu metu, kai kiti Ameri-kos pareigūnai desperatiškai siekė grąžinti laisvę amerikie-čiam belaisviui, kurie yra šiau-rės Vietnamo komunistų ranko-se. Aš klausiu, ar tie Amerikos pareigūnai kurie paneigė lietu-viui jūrininkui politinį azyli, jau nebetiki Laisvės statulos į-rašu:

Give me your tired, your poor,
Your huddled masses yearning to breathe free,
The wretched refuse of your teeming shore.
Send these, the homeless, tempest tossed to me,
I lift my lamp beside the golden door."

O Lee Venckus priminė: "In-dėnų "pakrančių sargyba" nesi-priešino 1620 išsikelti į krantą Pilgrimam, kurie ieškojo lai-svės. Kodėl turėjo 1970 Jungti-nių Valstybių pakrančių sargy-ba paneigti tą patį laisvę jau-nam lietuviui bėgliui?"

SPARTA — Rašomos mašinėlės jv. kalbomis, radio, spalv. TV, complu-riai, jv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir fir-mų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. SĄVELSKIS — lietuvis advokatas — 87-26 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido-tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZYA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-con-ditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 680 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskis) — Graborius balsamuotojas. Mo-derni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruošiamos gar-bingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance, Apraudimas gyvybės, namų, automobilio, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpil-dymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prie-dama kaina.

SIDABRINIO VARPO KOPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

S & G MAISTO KRAUTUVE. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom primate užsakymus vestuvėms ir pobuviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrus. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, patams ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (ga-li vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais 8:05-9:00 val. vak. WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, pėr Seton Hall Univ. radijo stotį. Dir. prof. dr. Jokūbas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laisvės žibury, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekma-dienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Višišis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; ir bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmdadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12-12:45 val. p.p. Liet. Ra-dijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

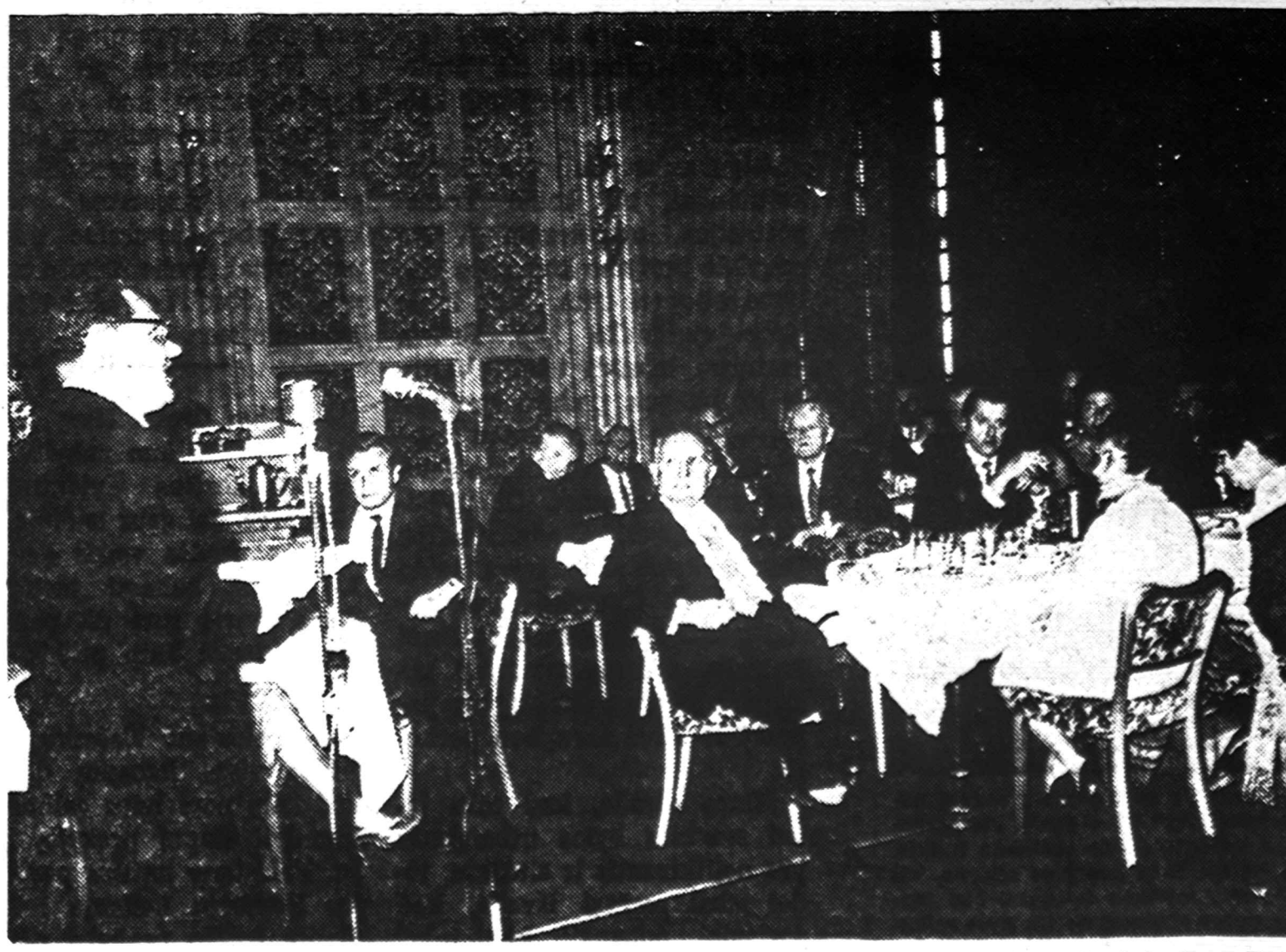
Lietuviškam rajone —
LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

— Gėlės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; va-kare: 738-1946. Čia rasite nuosirdų lietuvišką patarnavimą.

Vilius Seimo bankete Bismarko viešbutyje Chicagoje kalba latvis Robertas Briežė, kuris matė, kaip buvo iš-duotas jūrininkas Simas Kudirka. Nuotr. V. Noreikos

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKEREina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Metai baigėsi, bet jų įvykiai — ne

Metai nėra knyga, kurią už-
vertei ir pradėdi naujų įvykių
istoriją.1970 m. buvo paveldėję prieš
dešimtis metų prasidėjusius
įvykius ir paliko juos taip pat
nebaigtus. Metai betgi tuo ypa-
tingi, kad skaudžiai suaustrino
tuos nebaigtus įvykius, neiš-
spręstas problemas.Rytų-Vakarų santykiuose,
kaip vienas iš L. Laisvės Komite-
to žmonių vertino, svarbiau-
sias metinis įvykis buvo Vokie-
tijos sutartis su Maskva. Jis
priminė aną sutartį, kuri buvo
prieš 30 su viršum metų ir ku-
rios padariniai buvo naujos ver-
gijos laikotarpis, prasidėjęs na-
cinės diktatūros ekspansija ir
virtęs sovietinės diktatūros li-
gi šio tebeplintančia ekspansi-
ja.Jei Brandto sutartis su Len-
kija gali būti vertinama kaip
mėginimas Vakaru įtaką pasitū-
mėti ir Rytus, tai daug ryškes-
nis sovietinis pasistūmėjimas
Vakarų. Dar taip neseniai pre-
zidentas Kennedy vyko į pada-
lytą Berlyną ir ten skelbėsi
esąs berlynietis. Tuo pareiški-
mu jis žymėjo laisvąją Berly-
no dalį kaip Vakaru tvirtovę.
Siais metais prezidentas Nixo-
nas vyko į Viduržemio jūrą ir
skelbė Viduržemio jūrą laisvo-
jo pasaulio erdve. Bet toj pa-
čioj jūroj jau rado įsitvirtinu-
sius ir Sovietus. Iš prie Vidur-
žemio jūros esančios Lybijos
Amerika turėtas savo bazes at-
traukė jau į Ispaniją. Tai aki-
vaizdas metų ženklas, kaip įta-
kos riba per 25 metus nuo El-
bės upės pasistūmėjo iki Vi-
duržemio jūros, Atlanto.Prieš 25 metus Sovietai savo
ekspansiją galėjo vykdyti Ame-
rikos pritarimu ir parama. Jal-
toje jiems paauskotas 100 mili-
jonų gyventojų plotas vardan
bendrądarbiavimo su Stalinu.
1970 metais tas pats bendra-
darbiavimo noras su Brežnevu
vertė derėtis jau dėl interesų
pasidalinimo viduriniuose ry-
tuose.1970 metai išryškino tebe-
trunkančią sovietinę ekspansi-
ją; išryškino Washingtono vai-
ruotojų tebetrunkančią tą pa-
čią politinę negalią.Lietuvius labiausiai jaudinę
metų įvykiai buvo Brazinskių ir
Kudirkos likimas. Kaip L. Lais-
vės Komiteto pirmininkas pa-
reiškė, Kudirkos likimas sukre-
tė lietuvių, tarptautinę opi-
niją, sudinamino lietuvių jau-
nimą.Vienas ir antras epizodas
yra simbolis vergijon pagrob-
to žmogaus, iš kurio betgi per
25 metus nestengta išrauti lais-
vės troškulio. Bet išsiveržti ir
laisvę jam neįmanoma, kaip tai
pasisekė Brazinskam. Tai išim-
tinis atvejis. Tautos bet ku-
rios pastangos išsiveržti apmo-
kamos gyvybe — kaip Kudir-
kos. Sia prasme Kudirka lietu-
viam yra 1970 metų žmogus.Vakaru ir pavergtųjų santy-
kių istoriją iš naujo nušvietė
Kudirkos likimas. Pavergtieji
buvo sudėję viltis į Vakarus. Ir
skaudžiai dėl to nukentėjo. Nu-
kentėjo, kada prieš 30 metų
Atlanto chartos pažadai juos
sugundė veikti ir apgavo. Prieš
25 metus ištrūkusiuosius iš
sovietinės vergijos Europon
išdavė švedai, prancūzai.
Skandžiausias užsimojimas iš-
duoti buvo Amerikos, nes ji
formaliai Lietuvos aneksijos
nepripažino. Nuo to sulaukė
tik Amerikos sukilusi opinija.Kudirkos išdavimas ne tik at-
naujino anuos praetis siau-
bingus epizodus, kurių liudi-
ninkų turime čia pat, bet parodė,
kad ir Amerikos politinė-
je vadovybėje tebėra gyvesnis
ne teisės, bet pragmatinis prin-
cipas, t.y. naudos, jei visuo-
menės opinija nespėja užbėgti
tam už akių.O kad tai veda į Amerikos
tarptautinį nusilpimą, presti-
žo ir populiarumo praradimą
— 1970 metai pademonstravo
labiau nei... 1945 metai.Gruodžio 31 sukanka pen-
kiasdešimt metų nuo Lietuvos
operos įsikūrimo. Tą dieną
prieš penkiasdešimt metų buvo
pastatyta pirmą lietuvių kalba
opera. Ta proga norėtusi kiek
smulkiau, kad ir trumpai, su-
pažindinti skaitytojus su jos
svarbumu Lietuvos gyvenime.Opera — įvairių meno šakų
junginysKaip pačios Lietuvos nepri-
klausomybės, taip ir operos kū-
rimasis buvo varginas.Sia proga reikia pažymėti,
kad opera yra vienas iš sudė-
tingiausių sceninio meno kūri-
nių. Joje dalyvauja šios meno
šakos: statyba (dekoracijų sta-
tymas), pašyba (dekoracijų pie-
šimas, grimas), vaidyba (drama-
tinis scenos menas), choreogra-
fija (šokiai, baletas), muzika
(orkestras), vokalinis menas (so-
listai etc.), šviesa (scenos ir de-
koracijų išvaizdos sujungimo
priemonė) ir daug kitų čia ne-
suminėtu dalykų. Nereikia pa-
miršti, kad visos tos meno ša-
kos yra savistovios ir gerai vei-
kia vienos. Tai opera yra mil-
žiniškas įvairių meno šakų jun-
ginyk, kur paprastam žmogui,
pirmą kartą jį patekus, sunku
yra viską iš karto pastebėti.Jei sekamas vaidinimas, tai
nėgirdima muzikos, arba ne-
kreipiama dėmesio į dekora-
cijų buvimą, choro dalyvavimą
ir t.t.Atsižvelgiant į visą sunkumą
ir sudėtingumą, paprastai to-
kie dalykai statomi tik ten, kur
yra didelis išteklis lėšų, dai-
nininkų, orkestrantų, dirigentų,
piešėjų, atitinkamos patalpos ir
pan. Tuo tarpu pas mus niekoto nebuvo. Todėl šiandien, pri-
siminus pirmuosius darbus,
net juokas ima.

Meno Kūrėjų Draugija

Lietuva gyvenvo vos antruo-
sius nepriklausomybės metus,
neturėdama nei savo valiutos,
nei reikalingų ginklų bei
aprangos kariuomenei. Dar
ginklam tebeskambant, meni-
ninkai pradeda rūpintis menu.
1920 m. pradžioje, lyg gandrai,
pradeda iš įvairių kraštų grįž-
ti tapytojai, skulptoriai, muzi-
kai, dainininkai, dramatininkai,
poetai. Keliolika asmenų susi-
būrė į vieną organizaciją —
Lietuvių Meno Kūrėjų Draugi-
ją. Draugijos nariai pagal spe-
cialybės pasidalino į sekcijas.Muzikos sekcija susikūrė
1920 gegužės mėn. Jono jėjos
muzikai: Galaunienė, Grigai-
tienė, J. Tallat-Kelpša, Nauja-
lis, Štarka, V. Zadeika, J. Zile-
vičius. Vėliau prie jų prisidėjo
grįžusieji iš užsienio: Kača-
nauskas, Bieliūnas, Byra. Iš šio
būrio nebuvo nė vieno, kuris
būtų kur nors opeoroje vaidinęs
ar ją dirigavęs (išskyrus Grigai-
tienę ir Bieliūną, kuriuos Ru-
sijoje atsitiktinai buvo turėję
opeoroje porą menkųjų rulių).Neatsižvelgiant į tai, buvo pra-
dėta svarstyti apie lengvesnių
operų scenų pastatymą pri-
niant pianinu. Kadangi šalia
veikė ir dramos sekcija, tai
Meno Kūrėjų D-gija pasistengė
iš miesto valdybos išsinuo-
moti teatrą, kad galėtų pradė-
ti pastatymus. Visa tai vyko
tuometiniame lietuvių centre
Kaune. Teatro administrato-
rium buvo pakviestas J. Zile-
vičius.Toks piešinys, padarytas dail. Adomo Varno, buvo naudojamas pirmosios
operos pastatymui. (Iš Lietuvių Muzikos archyvo)

J. ZILEVICIUS

Tuometinis Kauno teatras

buvo labai apleistas. Daug
langų buvo išdaulyti, durys ne
visos tvarkoje, šviesa menka,
dekoracijos scenos, nudėvėtos;
nei drabužių, nei scenai baldų;
publikai kėdės suklusios, čir-
kėdavo, vos pajudinus; sienų
tinkas kur nekur buvo paken-
čiamas; per stogą bėgo van-
duo; aktorių kambariuose ne-
buvo kėdžių, o langai buvo po-
pieriais užlaidyti ir skarmalais
užkalti. Taip tuomet atrodė
vienintelis Kauno miesto teat-
ras.Kadangi ir už tą "daržinę"
reikėjo miestui mokėti nuomą,
o draugija neturėjo tam lėšų,
teatras buvo išnuomojamas šo-
kiam, baliu, žydų ir rusų vai-
dinimam, retkarčiais vokiečių
ir lietuvių ruošiamam koncer-
tam. Iš gaunamos nuomos bu-
vo apmokama alga tarnauto-
jam, nuoma miestui, o pelnas
ėjo būtiniam dalykam taisyti
bei naujiesiems įsigyti.

Operos Taryba

1920 m. vasarą grįžo iš Rusi-
jos Kipras Petrauskas, iš Ame-
rikos — Mikas Petrauskas ir A.
Sodeika. Surodę po koncertą,
išvažiavo į Vilnių organizuoti
operetės (su M. Petrausku prie-
sakyje). Kauniškis muzikos bū-
relis savo darbą tęsė toliau.
Pavienių operos scenų repeti-
cijos vyko dainininkės Grigaitienės
bute. Buvo manoma statyti
scenas iš Čaikovskio Euge-
nijos Oneginio. Pirmuosius
statymus pasižadėjo finansuoti
kai paremti draugijos valdyba.Tuo tarpu lenkai užėmė Vil-
nių, ir broliai Petrauskai su So-
deika atsidarė Kaune. Dar be-
sant Petrauskam Vilnių, kau-
niškis būrelis buvo pasitęsęs
du kartus pas juos savo pasiun-
tinį Kačanauską, kuris kvietė
juos prisidėti prie operos kūri-
mo darbo, nes būrelis buvo iš-
tikinęs, kad, jiems atvykus, dar-
bas eis greičiau ir bus galima
kokią nors operą visą pastatyti.
Bet jie griežtai atsisakė. Ka-
da jie atsidūrė Kaune, tai K.
Petrauskas kviečiamas sutiko
ir, gavęs iš Meno Kūrėjų Drau-
gijos savo veikimui laisvę,
ėmėsi darbo. Pasikvietė bend-
radarbiais šiuos asmenis: St. Si-
lingą, J. Tallat-Kelpšą ir J. Zile-
vičių; pats buvo ketvirtuoju
asmeniu. Meno Kūrėjų Drau-gija šių vyrų ketvertą pavi-
dino Operos Taryba. Sis ketver-
tas ir yra tikrasis Lietuvos Ope-
ros ikūrėjas.Kadangi K. Petrauskas jau
karališkoje rusų opeoroje sky-
nė laurus, tai jis buvo didžiau-
sias autoritetas ir šiame darbe.
Ketvertas pasidalijo pareigas:
St. Šilingas palaikydavo ryšius
su reikalingais asmenimis, Tal-
lat-Kelpša prisidėjo dirigento
pareigas (nors ir nebuvo to stu-
dijavęs, bet, kaip rimtas teore-
tikas-kompozitorius, galėjo tą
darbą nugalėti), J. Zilevičiui
teko Tarybos sekretoriaus ir
Operos administratoriaus parei-
gos. K. Petrauskas čia buvo vi-
sų vyriausias. Visi be mažiausio
pasipriešinimo sekė jo nu-
rodymus. Susitvarkius tokiam
aparaturai, darbas tuoj prasidėjo
visu smarkumu.

Pasiruošimas Traviatai

Nutarta statyti Verdi operą
Traviata. Reikia visų pirma
knygų. Jų nėra Lietuvoje; te-
legramomis išrašytos, greit pri-
buvo iš Italijos. Netrukus lei-
dėjai pranešė, kad daininin-
kam jie knygas siunčia, bet,
jei norėsite orkestrui gaidas
gauti (jos yra visai kitokios ne-
gu dainininkam), turėsite mo-
kėti už vaidinimo teisę tam tik-rus nuosimčius nuo kiekvieno
vaidinimo pajamų; orkestro
gaidos yra leidžiamos monopolijai
(Traviatos, beveik ir visų kitų
operų, su maža išimtimi, — Ita-
lijoje).Gavę gaidas, tuoj pradėjo vi-
si darbuotis. Tik buvo didžiau-
sias vargas su lietuviškais žo-
džiais, nes opera spausdinta ita-
liškai ir vokiečių tekstais, o išver-
ti visą veikalą, kuris tęsiasi
apie 3 val., nėra valandos dar-
bas. Vertimą paskubomis atli-
ko poetas Faustas Kirša. O
koks darbas teksto į knygas i-
traukimas po gaidomis, kad tik-
tų. Vienur žodžių per daug,
kitur per mažai, kitur reikia
visai tekstą keisti, nes jis dai-
nuojant neskamba, ir t.t. Tai
buvo didelis darbas. Dirigen-
tas išstas dienas ir naktis sė-
dėjo, kol visus tekstus sutai-
kė.Repeticijos prasidėjo teatro
administracijos raštinėje — ma-
žame kambaryje. Ten buvo
pora senų kėdžių, aplūžęs sta-
las ir pianinas, gautas iš žemės
ūkio ministerijos, kažkieno pa-
liktas bėgant nuo vokiečių. Ak-
toriai sėdėdavo ant palangių ir
atsirėmę dainuodavo.Solistams ruošiant partijas,
nebuvo kam palydėti pianinu.
Reikėjo pianistų, o savų dar ne-
buvo. Reikėjo vaikštinėti po ka-
vines ir muzikantų tarpe ieško-
ti "pianistų". Radosi keletas
žydukų iš Vilniaus, bet geriau-
sias pasirodė visai jaunutis, tuo-
met dar pusberniukas L. Hof-
mekleris. Sutvarkius šį daly-
ką, tuoj reikėjo ieškoti sufle-
rio. Paieškojus nesirado, tai rei-
kėjo pasiimti šį darbą adminis-
tratoriui. Pagaliau pasipainiojo
A. Vanagaitis, Margučio redak-
torius, bet tai jau buvo po pir-
mo pastatymo. Režisuoti ir sce-
nai sutvarkyti K. Petrauskas
pasimė pagalbą dramaturga
K. Glinskį.Ministerijų raštinėse
ieškota solistųDekoratoriaus nebuvo, tik vė-
liau radosi VI. Didžiokas, ku-
ris senas dekoracijas šiek tiek
apiplėvė, vieną kitą dalį pa-
dirbo, ir viskas buvo prem-
jerai paruošta. Drabužių teatre
nebuvo, pirkti lėšų irgi nebu-
vo, tai Taryba nutarė, kad bū-
tų vaidinama apsirėngus pa-
prastais išeginiais drabužiais.
Vienintelis tuomet Štarka turė-
jo mėgėjų chorą; jis pasižadėjo
tą chorą paruošti, bet nebuvo
tinkamo kambario repeticijom,
reikėjo ieškoti. Su dideliais va-
gais tai sutvarkius, reikėjo gal-
voti apie orkestrą, kuris yra
operos pagrindas: nebus orkestr-
o — nebus operos.Muzikantų buvo, bet tinkamų
mažai. Antra, nebuvo iš ko
apmokėti. 99 nuosimčiai buvo
žydai, o iš lietuvių — tik vie-
nas smuikininkas, tinkamas ope-
roje griežti. — Leškevičius. Trū-
ko Kaune kai kurių instrumen-
tų; apsieita ir be jų, nes Lie-
tuvoje tuomet jų nebuvo (fago-
tas, anglų ragelis).Muzikantai tarnavo restora-
nuose ar kavinėse. Tų įstaigų
savininkas menas ir tautos gar-
bė tuomet rūpėjo vienai, kai
patiem muzikantam — kaip
šuniui penkta koja. Kai savi-
ninkas leisdavo opeoroje griežti,
tai muzikantas politikudavo,
kad gautų daugiau markių (tuo-
met dar buvo vokiečių markės);
kai savininkas neleidavo, tai
muzikantas neva norėdavo ei-
ti. Teko kreiptis į vidaus rei-
kalų ministerį R. Skipitį ir į
karo komendantą prašant pa-
galbos. Kai su jais buvo pasi-
kalbėta, tai iš karto visi numa-
tyti asmenys pribūdavo į repe-
ticitas ir vaidinimą.Kur reikėjo pučiamųjų in-
strumentų, tai krašto apsaugos
ministeris Zukas ir jo padė-
jas J. Byla pagelbėjo: visu-
met prisijusdavo iš kariuomenės
orkestrų pavienius reikalin-
gus asmenis (iš Ukmergės, Kė-
dai, (bus daugiau)

(nukelta į 4 psl.)

MIKALAJUS KATKUS

BALANOS GADYNĖ

(50)

Plotkai atėjo
dieną, juos atnešė bažnyčios
maršalka ir paliko be užmoke-
nio. Užmokėta bus kalėdojant.
Zakristijonas gaus už tat gor-
čių kviečių.Suvalgę plotkus, ima šaukš-
tus ir semia visi iš vieno bliū-
do. Kiekvienam buvo mintyje:
"Pastipusiai gardūs barščiai."
Ir ko nebuvo gardūs? Visi ge-
rokai išalkę, barščiai su bara-
vykais virti, silkii bliūde ne-
perdaug. Barščiai vis su mėsa
ir su mėsa, o čia sausas ir so-
tus valgymas — labai įdomu.Baravykas — miško dovana,
sausos dienos viralui uždara.
Šiais laikais ir to maža beliko.
Galima buvo vienų barščių vi-
sai pavalgyti, bet moterys ne-
leido; išvalgius du bliūdus, dau-
giau nepylė; vietoje barščių pa-
dėjo ant stalo dviejose lėkš-
tėse supiaustyti, mirkusių barš-
čiųose silkii, burokų ripkelių
ir baravykų. Toliau eina šal-
tas valgis; aguonų pienas, pa-
saldintas cukrumi ar medumi,
į tą pieną pridėta šližikų.

Norėdamos padaryti šližikus,

tešlą kietai suminko, ištesia il-
gais voliugiukais, supiausto
knelniais rieuoto didumo ir iš-
virina vandenyje. Išgraibę iš
vandens ir atšaldę, deda
aguonų pieną. Arba padaro to-
kius gabalėlius iš tešlos su mie-
lėmis užduotus ir tada ne ver-
da, bet kepa po krosnim. Su-
valgius šližikus, vakarienė pa-
baigta. Ir pirminis valgis —
barščiai su baravykais ir silkė-
mis — būtų pasotinęs žmones,
ir antras — aguonų pienas su
šližikais — irgi būtų patenki-
nęs, bet paduodami abu. Kad
vienas sūrus, antras tiek pat
saldus, po vakarienės jaučiama-
si kiek sunkiai.Po kūčių samdininkams pasi-
baigia tarnystės metai. Jie jau
pasirėdę savo drapanomis, jie
dabar svečiai. Su Kasparu jau
pašnekėta pirmiau apie tolesnį
būvimą, o Praniuką šeiminin-
kas dabar klausia:— Na ką, Praniuk, ar būsi
kitus metus?

Praniukas tyli.

— Rodos, kad tau pas mus
neblogai buvo, ir tu nieko sau

vaikas.

Praniukas vėl nieko. Kiek
jį kalbino, vis, lyg žadą užkan-
dęs, nieko neatsakė. Jam ma-
lonu, kad šioje valandoje jis
turi visą valią, ir valia tęsis,
kolai kam kur pasizadės, tai-
gi laisvė tesitiesa ne ilgiau.— Kad nieko nesakai, te-
gul bus kitam sykiui, — už-
baigė šeimininkas.Mergaitė paklausta pasisakė
tarsi tikrą žodį, kai tėvas
atvažiuos paieškoti. Visi, atsigė-
rę alaus, sugulė gryčioje. Lau-
ke šalo, bet gryčia, dusyk kū-
renta, šilta kaip pirtis — nori
kloktis, nori gulėk neužsiklojęs.

46. ŠEIMYNOS SAMDYMAS

Aprašomuosiuose metuose veikė
blaiyvystė: nebuvo degtiesnės,
nebuvo kaimoje žydo, vidurkai-
my stovėjo gertuvė be durų ir
be langų. Joje žiemojo šikšno-
sparniai. Pirm blaiyvystės įvedi-
mo, pirm 1858 m., sūkurys
kaimos gyvenimo atsivaizduo-
davo gertuvėje, ir kūčių diena
gertuvėje skirdavosi iš visų ki-
tų dienų. Iš kiekvienos gryčios
ateidavo kas nors į gertuvę sil-
kių, pipirų, cukraus, degtiesnės,
net pasisiekdavo iš kitų kaimų.
Gi vėlai naktį, po kūčių, ger-
tuvė būdavo pilna žmonių, už-
imtos visos sėdimos vietos
apie stalą, vidurys pilnas sta-
čių. Šeimininkai, kurie po kū-
čių neapdraudė vieno ar kito
šeimynykščio, eina į gertuvę
pasiteirauti, o gal ir pasisam-dyti reikalingų jam darbinin-
kų, eina į gertuvę neapsidrau-
dę vyrai ir pusberniai pasi-
rinkti sau tinkamų šeimininkų
kitiems metams. Apsidraudę
ant vietos irgi eina: tiems rei-
kia girdėti naujienų, kas ant
vietos, kas ne. Vieni stovi, kiti
pro juos slankioja iš kertes į
kertę, iš kambario į kambariuką.
Visi šneka, kas ant vietos,
kas ne.Stai Grigorai, žmogus užau-
ginęs jau vaikus ir našlys, tar-
nauja pas ūkininkus (jo vaikai
irgi tarnauja vienas čia, kitas
čia), ir kad nejaunas, mėgsta
degtiesnėlę. Sakosi esąs ne ant
vietos ir galvoja, iš ko čia ga-
lima pasigerti. Kitas žmogus,
Lileika, — jis nei samdo, nei
persisamdo, — laisvas nuo to
rūpestio. Lileika mato Grigorą
ir supranta jo troškulį; priėjęs
ir sako:— Aš tave papiršiu Jokū-
bui, ar gerai?

— Papiršk!

Lileika priėjo prie Jokūbo ir
sako:— Tamsta savo Petro neap-
draudei, tai imk Grigorą. Bus
bent geriausias žmogus: nejaun-
niškis — nei jam rūpės jauni-
mai, nei naktimis vaikščioji-
mas. Prie kokio darbo prista-
tysi, tokį padirbs: branktą nu-
tašyti — nutašys, ar ručką įdė-
ti, ar lopetą įsodinti — jam
rodyti nereikia. Lyjant jis dy-
kas nebus: kad lauke dirbti ne-
galima, jis po stogu visada rasdarbą. Kelti jo nereikia, pats
žino laiką, prie darbo nesidai-
ro, nežūri, kas už nugaros, ei-
na ir eina pamaziuku kaip
jautis. Ant vietos pas Cigonai-
tį nebenori būti, kad ten, žinai
tamsta, visa ko mažysta, sausys-
ta. Pas tamstą, dėkavot Dieviui,
su sausa burna nevaikščioja:
dirbą ir valgyti, kiek nori; ir
mėsiško, ir pieniško neuval-
goma. Aš manau, kad Grigo-
ras tamstai pritingiausias ber-
nas.— Kažin ar jis eis pas ma-
ne? — sako Jokūbas.— Eis. Kur jis geriau ras,
ko jis neejes? Jis čia yra. Aš jį
atvesiu.Lileika pašoko iš vietos, pa-
sinarė po stovinčių būrį ir su-
grįžo Grigorui vedinas.— Va, Grigorai, stok pas
dėdę Jokūbą — nesigailėsi.
Valgymas geras, drabužiai irgi.
Būsi ir džiaugiesi.Taip pasakęs, surado vietą
ir apsidėjo Jokūbą iš abiejų pu-
sių. Jokūbas pašaukė kvortą.
Ickus atnešė pilną bonką deg-
tiesnės, taurę ir mažutėlę rieke-
lę duonos ant lėkštelės. Trise
po taurėlę girsoja: Grigorai
moka girtis, bet čia nėra jam
kada, nes Lileika neužleidžia
jam vietos: šneka nenustodas
ir vis giria Grigorą. Mat,
reikia uždirbti geriamąją deg-
tiesnę.— Tamstai nerūpės nei rytą,
nei vakarą eiti į stainią arklių
pažiūrėti. Išvažiuojant iš namų,

Muziką kun. Teodorą Brazį prisiminus

100 metų nuo jo gimimo ir 40 metų nuo mirties

JONAS MISKINIS

Kun. Teodoras Brazys

Zmogui mirus, dažnai išnyksta ir jo pėdsakai. Tačiau yra žmonių, kurių pėdsakai nesibailgia su gyvenimu. Jų nuopelnų žmonijai, o ypač savo tautai mirtis neįstengia atimti. Prie tokių tautos sūnų priklauso ir vėlonis muzikas kun. Teodoras Brazys, miręs prieš 40 metų. Jis gimė 1870 lapkričio 20 Latvijoje. Iš ten su tėvais grįžo į savo tėviškę, Daudžgiurių dvarą, Pabiržės vlsč., Biržų apskrityje. Mirė 1930 rugsėjo 10 Miunchene, Vokietijoje. Buvo bažnytinės muzikos ir jos istorijos specialistas. Iš pat jaunystės linkęs prie lietuviškų dainų ir muzikos, pradžioje išgijo vargonininko mokslą; vėliau įstojo į Vilniaus dvasinę seminariją, kurią baigė 1900. Tuometinis vyskupas Roppas, sužinojęs apie kun. T. Brazio muzikinius gabumus, išsiuntė jį į Regensburgo aukštąją muzikos mokyklą (Vokietijoje) studijuoti bažnytinės muzikos. Studijas baigė 1907.

Vilniuje

1907 kun. T. Brazys buvo paskirtas Vilniaus kunigų seminarijos muzikos profesorium, katedros vikaru ir orkestro dirigentu. Tada jis turėjo progos kurti daug bažnytinių kompozicijų. 1915 įkūrus Vilniuje lietuvių gimnaziją, buvo jos dainavimo ir muzikos mokytoju.

Anuomet gyvendamas Vilniuje, sekmadieniais eidavau į katedrą išklausti iškilmingų mišių. Didelį įspūdį darydavo kunigų seminarijos auklėtinių choras, kuriam vadovavo ir vargonais grojo prof. kun. T. Brazys.

Kai kas sakydavo, kad jis esąs užsidares ir nemėgsta visuomeninio gyvenimo, esąs atsidavęs tik muzikai. Iš tikrųjų gi taip galvojusieji klydo.

Dažnai jis pasireiškėdavo Vilniuje leidžiamoje Aušroje, rašydavo straipsnius muzikos klausimais, ypač liaudies dainų rinkimo reikalu. Buvo dar užsiėmęs ir kitais darbais: ruošė lietuvių aukštesniajai mokyklai muzikos vadovėlių ir visą eilę muzikinių kūrinių.

Tremtinys

1917 kartu su 40 lietuvių pasauliečių ir 4 kunigais pasirašė ir įteikė vokiečių okupacinei valdžiai lietuvių memorialą, nukreiptą prieš tokio pat skaičiaus lenkų pasauliečių ir kunigų pasirašytą memorialą. Lenkų memorialą buvo pasirašęs ir Vilniaus vyskupijos valdytojas kun. Michalkiewicz. Dėl to visi lietuviai kunigai, pasirašę memorialą, buvo nubausti. Kun. T. Brazys buvo atleistas iš seminarijos profesoriaus ir katedros pareigų.

Lenkiška kunigų seminarijos vadovybė ir Vilniaus lenkų administracija įžiūrėjo, kad kun. T. Brazys yra neįstingamas lenkam ir slaptai veikia Lietuvos naudai. Todėl jį su kitais aktyviais lietuviais ištrėmė. Tai buvo skaudžiausias ir didžiausias jo gyvenimo smūgis. Profesoriaudamas kunigų seminarijoje daugiau kaip 10 metų, jis buvo taip susigyvenęs su Vilnium, jog niekada nemanė laisvu noru iš jo pasitraukti. Toks neti-

kėtas įvykis gerokai paveikė jo nervus ir sveikatą.

Dainavos sostinėje Ištremtas pasirinko gyventi

1918 METŲ KALĖDOS VILNIUJE

NERIMO LAIKO RAMIOJI NAKTIS

1918 vasario 16 Lietuvos Taryba paskelbė atstatanti laisvę ir nepriklausomą Lietuvą su sostine Vilniuje. Su tuo nutarimu buvo kreiptasi į Rusijos, Vokietijos ir kitų kraštų vyriausybes. Vokietija tuojau pat kovo 23 — pripažino Lietuvai nepriklausomybę. Rusija, jau komunistų valdoma, Lietuvai nepriklausomybės nepripažino. Tuo leido suprasti, kad ruošiasi Lietuvą okupuoti. Ir nereikėjo ilgai laukti.

Vokiečiam pralaimėjus karą ir traukiantis, į Lietuvą slinko raudonosios armijos divizijos. Lietuva buvo be kariuomenės ir beginklė. 1918 gruodžio mėn., prieš pat Kalėdas, raudonosios armijos divizijos jau žygiavo visais keliais. Lietuvos Tarybos pirmininkas A. Smetona ir ministras pirmininkas prof. A. Volde- demaras išvyko į užsienį. Bu- kuro sudaryta nauja vyriausybė. Adv. M. Sleževičius naujosios vyriausybės vardu paskelbė at- sišaukimą į tautą stoti savanor- iais į kariuomenę.

Komunistam artinantis prie Vilniaus, naujoji vyriausybė pasitraukė į Kauną ir ėmė orga- nizuoti gynimą. Vilniuje liko tik saujelė lietuvių šviesuolių. Tarp likusių buvo ir kun. Juo- zas Tumas-Vaižgantas, didysis kovotojas dėl lietuviškosios kul- tūros. Likęs Vilniuje, aprašė nuotaikas, kurios tada vyravo sostinėje. Aprašymas skaudus, giliai smingas į lietuvių širdį, vaizdingas ir su didžiu pergy- venimu rašytas.

Kad šių dienų lietuvis pažin- tų 1918 metų Kalėdas ir jų nuo- taikas Vilniuje bei visoje Lie- tuvoje, tą aprašymą perspausdi- name.

St. Parnus

Vilnius neramus: bolševikai čia pat. Tai nušviečia visas ir be to nelinksmas vilniečių die- nas, ypač laukiamąsias Kalė- dų šventes. Nebūdavo kuo la- bai jau džiaugtis ir seniau; vis dėlto pigiau buvo galima apsi- gaudinti: tai kokiuo valgmė- liu, tai reginėliu. Dabar per to- kį brangymetį ir tai nebesidu- da: geresnės pavilgos kaip ir nėra, teatras 22 d. buvo apy- tuštis; net nesimato, kas ren- gėsi prie tradicinio "Dievo me- delio" — eglaitės. Gerai, kad dar gali penkiš pliauskės už pusę markės kurui nusipirkti. Gerai dar, kad ne speigas.

Vilnius neramus: bolševikai čia pat. Kas jie? idėjos veikė- jai ar tokie pat ramių žmonių, buržujų ir dar daugiau — toli gražu ne buržujų, skaudikai, kokių buvo pilna Lietuva vokie- čių okupacijos laikais? Buvo trumpas laikotarpis, kaip Vil- nius, nujau nujau, bene tik į "idėjos" pusę sviro. Tik tai ne- ilgai patvėrė: baisios depešos nuo Igaunių sienos, kaip ten raudonieji užpuolikai pasielgė su tariamaisiais visuomenės veikėjais, atstūmė atgal nuo bolševikų ir tuos, kurie svyravo.

Vilnius neramus: bolševikai čia pat. Kaip gi tos vietos gy- ventojams elgtis? Lietuvis valdžia savo kariuomenės nei amunicijos neturi. O kad ir tu- rėtų, netesėtų, jei tai tikra, kad nuo Maskvos griauanas ge- rai ginkluota ir per iščius me- tus lavinta "vakarų divizija", gi nuo Petrapiilio tik tik sudaro- masis raudonasis "lietuvių pul- kas". Vakarių divizion esą su- daryti lenkai komunistai. Tai kaip gi? Stvertis ginklo? Ko- kio? Sautuvėlį nusitverti ne taip jau sunku, pasižinbždejus su vokiečiais. Ir stveriamasi. Tik iš to daugiau gali būti blo- ga, kaip gera. Gerai ginklas re- guliaros armijos rankose; ža- lingas jis, kada kiekvienas jį nusitvėręs — kapralas: pats sau vadas ir kareivis, pats sau taktikas ir strategas.

Vilnius neramus: bolševikai čia pat. Jie jau paleido gaudus ir sąrašus, kas už akių jau pa- smerkta; pirmon galvon Lie- tuvos valdžios atstovai, kam jie, kaip mokojo, mėgino "išsi- volioti" iš to politikos liūno, į kurį įklampino ją dviveidė ir nepastovi paskutiniai laikais

žavų Džukijos kampilį — Mer- kinę. Zinojo, kad čionai ras savo muzikinei kūrybai daug medžiagos. Apsistojo pas para- pijos kleboną kun. K. Ribikau- sę. Sis jam paskyrė nedide- lį kambarėlį ir jo globai pave- dė pianiną. Čia kurį laiką pa- ilsejęs, ryžosi harmonizuoti džiukiškas dainas. Dirva buvo plati. Turėjo progos pasimatyti su tomis pačiomis močiutė- mis, kurios dainuodavo rašyto- jui Vincui Krėvei. Jom dainuo- jant, kun. T. Brazys užrašydavo dainų melodijas.

1921 Merkinėje buvo įsteigta vidurinė mokykla. Merkinė bu- vo prie pat administracijos li- nijos. Sunku buvo gauti moky- tojus, nes jie atsisakydavo va- žiuoti į tokį nesaugų užkam- pį. Buvo kviečiamas mokytoju ir kun. T. Brazys, bet ir jis atsisakė. Tada mokyklos direk- torius jam priminė, kad kitiem dalykam mokytojus kaip nors suras, bet dainavimo nebus kam mokyti. Esą, liūdna bus Dainavos sostinėje turėt aukš- tesnę mokyklą be dainų. Ryto- jaus dieną, atėjęs į mokyklą, T. B. mum pasakė:

— Jei mokykla dėl mano kaltės bus nebylė ir nedainuos, tai aš nors laikinai sutinku ją linksminti dainavimu.

vokiečių politika. Pasmerktųjų arba nėra namie: jie išvažiavę ypatingomis misijomis į toli- mas valstybes; kas tebėra, svy- ruoja, kas gi daryti. Esi begink- lis. Paliksi, pigiai galvą pa- guldysi; pasišalinsi, nepadoru ir netaktiška: tavo nebuvimą sargyboje, kas tik norės sa- vaip pavartos.

Vilnius neramus: bolševikai čia pat. Kas gi daryti tiems, ku- rie ne valdžia, ne visuomenės veikėjai, tik paprasti — luomų žmonės? Ar ir jie pasmerkti? Jei pasmerkti, tai už ką? Ką ap- skritai bolševikai galabija? Ar gana to, kad tu — ne bolše- vikas? Ar gana, kad tu miestelė- lenas pramoninkas, bajoras, kunigas, kareivis? Smulkiaū- šiai visų šių rūšių skubinas pa- keisti frontą, pasiskelbti su vi- sokiais nebūtais tam kartui kraštutinumais. Daugiausia vi- soki vertėivos: jie turi rodoma- ją pusę, tai tiems, kuriuos, me- na galėtojus būsiant; antra, sle- piamąją pusę, tai visuomenei, kurią ir šiuo nerimo laikui per šalutines duris moka čiulpti.

Vilnius nerimsta: bolševikai čia pat. Visuomenė krato savo sąžinę; tą paprastąją sąžinę, kurią liuoba išvers tik bažny- čioje vieno Dievo akivaizdoje. Ir tą, kuri vadinasi politikos eko- nomijos sąžine arba luomų san- tykių sąžine. Ir žeminas kalti- na, ne save, tik tvarką, kuri ra- miu būdu nepadarė to, ko to- kiuo neramiu būdu dabar reika- laujama: išlyginimą žemės val- dymo, pelnų suėmimo, asmeni- nių apsiėjimų. Mato, kad daug ko buvo galima padaryti be jo- kių revoliucijų, reikėjo tik pa- sitenkinti mažesniu, ir būtu- mei gerą dalį sulaikęs; nesiten- kinus mažesniu, dabar gali vis- ką prarasti.

Vilnius nerimsta: bolševikai čia pat. Kas jie? Atgimę pen- tojo amžiaus hunai, gotai, vizi- gotai, vandalai? Kokia nauja "Dievo Rykštė" senajai kapi- talistinei Europos kultūrai iš- plakti visus juos veda? Ar tik senojo patricijų Rymo sukilę plebėjai, kurie temoka ap- maudą giežti, griauti ir mušti, tik nemoka savo buitės page-rinti? O jei moka gerinti, tai ką tai reiškia neturčių diktatū- ra? Argi sumanymas savo vie- nų buitį pagerinti visų kitų iš- šomis? Ar valstybė tada ilgam išlaikys savo pusiausvyrą, i

(nukelta į 5 psl.)

Pradėjęs darbą, greit moki- niam idiegė dainos melę ir iš- mokė gražiai giedoti bažnyčio- je per mokinių pamaldas. Per- traukų metu mokiniai linksmai dainuodavo ir savo mokyto- jui duodavo progos užrašyti naujų dainų melodijas.

Atlikęs pamokas, skubėdavo prie savo kūrybinio darbo. Kai pavargdavo, tai dažnai mudu eidavome pasivaikščioti į gra- žiasias Merkinės apylinkes. Vaikščiojant jis kalbėdavo man apie savąją kūrybą ir apie Dži- ukijos dainas, kurios esančios labai įdomios ir vertingos. Ap- gailestavo, kad dėl laiko sto- kos nespėjusias užrašyti visų žinomų melodijų.

Labai žavėjosi Nemuno pa- krantėmis ir srauniojo Merkio lankomis, kurių křūnuose va- karais suokdavo lakštingalos. Atėjęs prie Merkio, iki vėly- vaus vakaro klausydavosi lakš- tingalų "muzikos".

Tolerancija

Dažnai su juo tekdavo kal- bėtis apie kitus lietuvius muzi- kus. Kiekvieno muziko kūrybo- je jis rasdavo muzikinių per- lų. Tačiau nemėgo tokių muzi- kų, kurie daug kalbėdavo, gir- davosi, o mažai dirbdavo.

Per vieną minėjimą mokyk- los choras, J. Uoginto vedamas, dainavo kun. T. Brazio harmo- nizotas dainas: Tykiai tykiai Nemunėlis teka, Oi tu dzie- med, dziemedėli, ir kitas. Publi- lika smarkiai plojo, harmoniza- toriui kėlė ovacijas. Jis taip su- sijaudino, kad pro ašaras nė žodžio nebegalėjo ištart...

Universitete

1924 buvo pakviestas į Kau- no kunigų seminariją ir į uni- versiteto teologijos fakultetą profesorauti. Tą kvietimą jis priėmė tik iš kelinto karto. La- bai buvo prisirišęs prie savo kūrybos ir nenorėjo keltis iš Merkinės. Persikėlęs į Kauną, tologijos-filosofijos fakultete buvo krikščioniškos archeologi- jos ir meno istorijos katedros docentu, dėstė bažnytinę muzi- ką ir muzikos istoriją ir kartu vadovavo studentų bažnyčios ir seminarijos choram.

Kūryba

Muzikos srityje Teodoras Brazys yra išvaręs gilią ir pla- čią vagą.

Gyvendamas Merkinėje, su- rinko apie 2000 liaudies dainų ir įvairių raudų. Švietimo ministerija išleido jo 400 lie- tuvių tautinių dainų melodijų. Daug yra parašęs ir išleides bažnytinių giesmių. Parašė ke- lėtą muzikos vadovėlių. Davė straipsnių kultūriniam žurna- lam. Kurį laiką buvo Muzikos Aido redaktorium. Taip pat reikiškes ir publicistikoj. Daug rašė vilniškėje Aušroje ir Ry- te bei kituose laikraščiuose, pa- sirašydamas Daudžgiurių sla- pyvardžiu.

Bažnytinio giedojimo srity- je buvo griežtas gregorinio giedojimo šalininkas, o lietu- vių liaudies dainose buvo nu- sistatęs prieš jų naujoviskąjį harmonizavimą.

Sportavo

Jam gyvenant Merkinėje, ne- normaliai pradėjo kilti jo svor- is. Dėl to buvo susirūpinęs. Daug vaikščiodavo. Dažnai iki vėlaus rudens maudydavosi Nemune.

Išvykęs į Kauną gyventi, isi- gijo dviratį. Ir, va, vieną gražią dieną iš Kauno atvažiuoja dvi- ratiu į Merkinę. Merkinė — Kaunas virš 100 kilometrų. Jis tą kelionę atliko per pusdienį. Nustebau jį pamatęs. Iš karto net nepažinau.

— Nesistebėk, — sako jis. — Numėčiau virš 50 kilogra- mų. Dabar jaučiuosi gerai, mie- gu neblogai.

Tačiau sportavimas sveika- tos neišgelbėjo. Po metų svei- kata susilubavo, pasireiškė vė- žys. Buvo išvažiavęs į Vokietiją gydytis, bet jau buvo per- vėlu. 1930 rugsėjo 10 mirė Miunchene. Kūnas buvo par- vežtas į Lietuvą ir iškilmingai palaidotas Kaišiadoryse, Trakų apskrityje.

Pulgis Andriusis. Nuotrauka daryta 1968 m. New Yorke, kai jis čia lankėsi ir dalyvavo specialiaje literatūros vakare. Nuotr. V. Maželio

Mirė rašytojas Pulgis Andriusis

Gruodžio 19 Adelaidėje, Australijoje, po ilgos ir sun- kios ligos mirė rašytojas Pulgis Andriusis, pagarsėjęs savo hu- moristinėmis raštais, kelionių aprašymais.

Buvo gimęs 1907 kovo 18 Gaidžių kaime Tauragnų vals- čiuje. Gimnaziją baigė Kaune, studijavo literatūrą Vytauto Di- džiojo U-tete, lankė ir Me- no mokyklą, kaip žurnalistas dirbo Klaipėdoje, vėliau gyve- no Kaune. Karo metu pasitrau- kęs į Vokietiją, gyveno Tiubin- gene. Iš ten išvyko į Australi- ją. Amerikoje lankėsi 1968 ir dalyvavo surengtuose literatū- ros vakaruose.

Pulgis Andriusis mėgo ke- liauti, net arkluku yra atlikęs

bent kelias keliones po Euro- pą. Vėliau tas keliones aprašė. Rašė humoreskas, kritikas apie literatūrą, teatrą, gamtos popu- liarizacijas. Humoristikos išlei- do bent kelis rinkinius: Ir vis dėlto juokimės (1946), Siun- tinėlis iš Amerikos (1947), Dai- na iš kito galo (1962), romaną Tipelis (1954), Purienos po ban- deniu (1966), premijas gavo už šiuos veikalus: Anoj pusėj ežero (1947), Sudiev, kvietke- li (1951), Rojaus vartai (1960). Lietuvių Enciklopedija pradėjo leisti jo rinkinius raštus. Išėjo I-mas tomas, kur įdėta jo auto- biografija.

I lietuvių kalbą jis išvertė Servanteso Don Kichotą.

OPEROS AUKSINĖ SUKAKTIS

(atkelta iš 3 psl.)

dainių, Alytaus ir kitų kariuo- menės dalių). Kai trūko kokiai nors rolei solisto, buvo jo iė- koma ministerijų raštines; ten jų daug buvo surasta.

Su dideliais vargais viską ap- tvarkius, operą buvo galima pa- statyti, dirbant ištisas dienas, net kai kurias naktis, ypač paskutinėm savaitėm.

Visų akys buvo

nukreiptos į operą

Kai spaudoje buvo pranešta apie būsiantį operos vaidinimą, mieste ir provincijoje intelligen- tų tarpe buvo dvi nuomonės, turinčios gerą skaičių šalinin- kų. Vieni kalbėjo, kad tai tik svajonės ir vaikų darbas; kiti sakė, kad viskas pasiseks. Visi tomis mintimis ir gyveno.

Pradėjus bilietus ruošti par- duoti, neužsidarė administrato- riaus, tuomet gyvenusio teatro rūmuose, durys ištisas dienas; vieni stengėsi patekti vaidini- mui, jausdami didelį istorinį į- vyktį, kiti — įdomumo dėlei.

Kadangi teatras turėjo vos 500- 600 sėdynių, atskyrus valdžios, miesto valdybos, diplomatinio korpuso, seimo prezidiumo vie- tas, bilietų liko labai mažas skaičius. Seimo nariai ir kiti žymūs asmenys, kurie nesiti- kėjo kasoje gauti bilietų, sten- gėsi gauti juos įvairiais būdais. Radosi ir "perkūpių", kurie

norėjo savo patarnavimus siū- lyti keliis kartus pabrangintoms kainoms. Vienu žodžiu, tuomet visų akys buvo nukreip- tos į operą.

Džiaugsmo ašaros

1920 gruodžio 31 d. 7 val. 15 min. vak. pasirodė scenoje St. Šilingas, Operos Tarybos narys, prakalbėdamas į pilnu- teltę salę: "Daug yra tautos gy- venime svarbių etapų, prie ku- rių tauta prieina tik per šim- tus metų. Vienas tų istorinių etapų lietuvių tautai bus ši die- na. Šiandien susilaukė tos dienos, kada nepriklausomoje Lietuvoje galime atidaryti pir- mąją lietuvių operą."

Kas beatmėms visa, ką toliau jis sakė. Daugeliui ašaros aky- se žibėjo. Tai džiaugsmo aša- ros, panašiai, kaip žibėjo susi- laukus pirmos lietuvių kalba spausdintos, laisvę spaudai at- gavus, knygos. Tai buvo mo- mentas, kurio niekas neužmirš iš tų, kurie turėjo laimės ten būti.

Ir, štai šią graudingai džiaugsmingą valandą staiga pasikelia uždanga ir, kaip per- kūno griauimas, suskamba iš visų solistų lūpų, chorui ir or- kestrui pritariant, "Lietuva, tė- vyne mūsų". Po to prasidėjo overtiūra, ir opera jau pradė- jo pirmuosius žingsnius. Vieni solistai drebojo iš baimės, kiti iš nuovargio.

LIETUVOS KANKINIŲ PAMINKLAS

Sv. Petro bazilikoje Romoje kalbės pasauliui ilgus amžius.

Aukodami šiam paminklui palikime ateičiai jo kūrėjų tarpe savo ir savųjų vardu.

Laiko liko nedaug, ši proga niekad nepasikartos.

Aukas siųskite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 West 68th Street
Chicago, Ill. 60629

Choras atšventė 75 metų sukaktį

Šv. Juozapo parapijos choro deimantinio jubiliejaus sukaktis iškilmingai atžymėta koncertu-banketu, įvykiu lapkričio 22 d. 3 v. popiet parapijos salėje. Didžiai gerbiamas choro

WATERBURY, CONN.

alumnas bei jubiliejaus garbės pirm. klebonas kun. J. Vilčiauskas nuoširdžiai pasveikino gausius dalyvius. Garbės svečių

tarpe buvo Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Šimutis su žmona, kongresmanas John S. Monagan, miesto mēras Edward D. Bergin su žmona, kun. P. Sabulis, kun. J. Ruokis, muzikas Juozas Olšauskas ir kiti.

Raštu sveikino vysk. V. Brizgys; muzikologas komp. J. Zilevičius; Vargonininkų ir kitų Muzikų s-gos pirm. V. Mamaitis; Angelų Karalienės parapijos choras su vadovu M. Liuberskiu ir kiti. Sveikintojai pabrėžė, kad tai "garbingo choro tikrai didelio dėmesio ir džiaugsmo šventė", ir palinkėjo Dievo palaimos, ilgiausių sėkmingų metų. Vysk. V. Brizgys sveikino dabartinius choro vadus ir dalyvius, tęsiančius prieš juos gyvenusių pastangas. Ragino ir toliau "garbinti Dievą širdimis ir balsais; branginti ir saugoti savas tradicijas; ir perduoti ateities kartoms gražius lietuviškos dainos turtus."

Iš Washingtono raštu sveikino Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas su žmona.

Susitelkimo valandėlė pagerbti choro mirusieji vadovai, nariai ir rėmėjai.

Sventės turiningą programą paruošė Lietuvos valdžios Gedinimo ordinu apdovanotas muzikas-patriotas ir chorui jau vadovavęs 47 metus komp. A. J. Aleksis.

Padidintam jubiliejiniui choras su šventišku įsijautimu atliko Aleksio, Bendoriaus, Ciurlionio, Gailevičiaus, Zilevičiaus kūrinius. Vyrų kvartetas dainavo Aleksio, Bertolio, Petrausko, Vaičiūno, Ward dainas. Pianino duetą (Mozart) paskambino kitatautės muzikės — Waterbury Chapter American Guild of Organists atstovės. Mattatuck Musical Art Society atstovė G. Raskauskienė, lyrinis "sopranas, padainavo arijas iš La Boheme, Romeo ir Juliet operų. Klasiškinį baletą šokė (muzika Čaikovskio) baletko S. Miklinevičiūtė.

Dar kalbėjo L. Moterų Klubas pirm. D. Venclauskaitė ir Balfio skyriaus pirm. J. Brazauskas. Iškilmės baigėsi Amerikos ir Lietuvos himnais, banketu, bendru dainavimu linksmoje nuotakoje.

Jubiliejaus rengimo komisijoje talkino M. Andrikytė, B. Ortliet, J. Kazlauskas, V. Veturis, J. Puodžiukaitienė, M. Laureckienė, J. Gluodenienė, O. Gervickienė, J. ir A. Bernetysky, J. Adomaitis, J. Samoška, L. Sulauskienė, J. Valaitis, E. Anecviciene, A. Zemaitaitienė, B. Jurašienė, J. Gaiztutienė, V. Vaitkus ir kiti.

Jubiliejinio choro dalyviai: M. Andrikytė, N. Colney, T. Francis, M. Gelbogiene, A. Juozaitienė, N. Kanapkienė, C. Kondrašienė, M. Laureckienė, M. Marūnienė, O. Ortliet, G. Raskauskienė, E. Stravinskaitė, J. ir S. Stulginskaitės, L. Sulauskaitė, A. York, J. Brazauskas, J. Coskie, K. Gluodenis, A. Jarus, J. Kanapka, P. Kauneckis, J. Kazlauskas, V. Klimas, P. Kuras, P. Marūnas, E. Stulginskis, M. Tonkūnas, A. Ulinas, V. Vaskelis.

Choro akompaniatorius buvo J. Krin. Choro pirm. M. Andrikytė buvo programos pranešėja.

VAKARAS SU MOKYTOJU JURGIU KOŠIU

Kultūros Židinyje gruodžio 13 vakarą buvo surengtos išleistuvės Jurgiui Košiui, buvusiam ilgamečiui lietuviškos gimnazijos mokytoju, inspektoriui, direktoriui. Jis kitais metais sulaukia 80 metų ir išvažiuoja gyventi į Chicago.

Sio vakaro proga buvo susirinkę jo mokiniai iš įvairių mokyklų pasimatyti su savo geruoju mokytoju, pasibūčiuoti. Taip pat atsilankė keletas bičiulių, kuriuos sutiko jau Brooklyne. Viso buvo apie 25-30 dalyvių.

Vakaras praėjo ypatingai jaukiame ir linksmoje nuotakoje, nes visiem buvo miela prisiminti nerūpestingas mokyklos dienas, papasakoti vieną kitą išdaigą. Pradžioje buvo oficialioji dalis, kurią pravedė Paulius Jurkus. Prie garbės stalo buvo pakviestas šio vakaro svečias mokytojas Jurgis Košys ir Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Šimutis, buvęs jo mokinys Telšiuose.

Pirmasis ir kalbėjo konsulas, prisimindamas praeitį, iškeldamas mokytojo privalumus, papasakodamas ir linksmų nuotykių. Žodį apie Telšių senus laikus tarė ir kun. A. Račkauskas, buvęs mokinys. Iš Telšių gimnazijos buvo ir daugiau atstovų. Iš Sedos mokyklos buvo Jadviga Lukošienė-Butkeviciūtė ir P. Jurkus, iš Kasselio gimnazijos — mokytoja J. Dviga Matulaitienė, kuri taip pat tarė trumpą žodį. Maironio mokyklai atstovavo Alfonsas Samušis, kuris kadaise angažavo J. Košį dirbti toje mokykloje. Jis įteikė padėkos lapą už darbą lietuviškoje mokykloje. (Padėkos lapą paruošė LB švietimo taryba).

Dar kalbėjo ir kun. L. Budreckas, kuris J. Košį pažino tik Brooklyne. Janė Gerdvilienė, buvusi jo mokinė Kauno suaugusių gimnazijoje, visų vardu įteikė drožinėją dėžutę. Tai buvo padėka už tokių nuosirdų ir kilnų darbą lietuviškai mokyklai.

Kalbėjo ir pats J. Košys, prisimindamas keletą praeities epizodų, visiem padėkodamas už susitikimą. Susirinkę jam sugiedojo Ilgiausių metų. Toliau gretimose kambariuose buvo vaisės, kurių metu visi turėjo progos pasikalbėti su svečiu J. Košiu. Po vaisių dar buvo vakaro kultūrinė dalis.

Čia P. Jurkus supažindino su J. Košio literatūriniais darbais, su viena poema, kur vaizduojamas žemaitijos gyvenimas nepriklausomos Lietuvos laikais. Paskaitė ir tos poemos vieną trumpą epizodą.

Pasinaudojant epidioskopu, ekrane buvo parodyta senų nuotraukų, kurias buvo atsinešęs vienas kitas šio vakaro dalyvis ir svečias J. Košys. Nuotraukose buvo J. Košio veikla Vokietijoje, Amerikoje, į kitose nuotraukose — seni gimnazijos laikai, kuriuos prisiminti buvo visiem malonu ir net linksma. Pažiūrėjus nuotraukas, visi dar valandėlę svečiavosi. (p.)

LAKE WORTH, FLORIDA

Šiomet šiaurėje anksti atšalo ir pablogėjo oras, todėl į Floridą jau gruodžio pradžioje suvažiuoja tiek daug žiemotojų, kiek paprastai jų susirenka sausio mėnesį. Be to, aiškiai matosi, kad jų skaičius kasmet didėja.

Kai gyventojų daugėja, tai ir nekilnojamojo turto kainos kyla. Kyla ir butų nuomos. Daugelis jų, kurie rimtai galvoja kada nors persikelti gyventi į Floridą, atvažiuoja dabar ir nusiperka sklypą ar namą, nes jie mato, kad po kelių metų už tą nuosavybę reikės mokėti dvigubai ar net daugiau. Dėl to didėja ir lietuvių klubo narių skaičius.

Praeitais metais mūsų klubas surengė Naujųjų Metų sušaukimą, kuris praėjo geroje nuotakoje. Visi dalyviai buvo labai patenkinti ir išsiskirstydami pasižadėjo atsilankyti ir kitais metais ir toki pat sutikimą. Taigi ir šiais metais mūsų klubas rengia N. Metų sušaukimą Erdvioje Carpenter Hall salėje, 611 Lucerne Ave., Lake Worth. Pradžią 10 val. v. Visi dalyviai bus vaišinami įvairiais gėrimais, įskaitant ir šampaną. Gaus ir namie pagamintų valgių bei skanėstų. Bus šokiai, lietuviškos dainos. Įėjimas vyrams 7 dol., moterims — 5 dol. Jei kas norite apsigyventi Floridoje, kreipkitės į A. Augūną, 1225 So. Palmway, Lake Worth, Florida, kuris noriai jums padės. Čia yra lietuvių advokatas Joseph C. A. Valantiejus, nekilnojamojo turto agentas Julian Jovaišas, du kunigai, dantų gydytojas ir gražus būrelis naujųjų ateivių ir ankstesnės kartos lietuvių.

V. Dovydaitis

MIRĖ EMILIJA SABALIAUS-KAITĖ KALNENIENE, SIBIRO TREMTINĖ

Tarp šimtų tūkstančių ištremtųjų į Sibirą buvo ir "Trimtoji" redaktorius Jono Kalnėno šeima. Bet prieš ištremimą Jonui reikėjo daug iškentėti Kauno kalėjimo rūsyje. Jam čia būnant, žiurkės buvo apgraužę jo drabužius.

Pasigailėjo jo buvęs draugas Justas Paleckis, išleido pusuogę iš kalėjimo. Bet neilgai jam teko džiaugtis laisve. Stai atėjo birželio 14, ir jo visa šeima buvo išvežta į Sibirą. Ten nuo šeimos atskirtas, 1942 buvo nukankintas.

Žmona su dukrele Giedre išsilaukė gyvos ir po Stalino mirties grįžo į Lietuvą. Begyvenama blogose sąlygose, buvo praradusi sveikatą. Mirė Kaune, Sibire išbuvusi 16 metų.

Buvo baigusi Šiaulių valstybinę gimnaziją. Dar daug jos klasės draugų yra gyvųjų tarpe, kuriems noriu priminti ir kartu paprašyti, kad prisimintų maldose a.a. Emilijos sielą.

Giminitis Br. G.

AIDAI — stambus mėnesinis kultūros žurnalas. Metam tik 10 dol. Adm inistracija: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Puiki dovana Kalėdom.

IŠ VISUR

— JAV LB centro valdyba gruodžio 16 dienos posėdyje Philadelphiajį nutarė, kad JAV LB atstovauti State Departmente yra prašomas Algimantas Gureckas ir Respublikonų partijoje — Bronius Nainys. Į Lietuvii Fondo pelno skirstymo komisiją CV skiria kun. Joną Borevičių, Anatolijų Kairį ir Joną Kavaliūną. Posėdy taip pat buvo aptarti pasirošimai VI tarybos antrajai sesijai, kuri įvyks 1971 sausio 16-17 Sheraton viešbutyje, Philadelphiajioje.

— Lietuvių jaunimo informacijos centras išleido biuletėnį nr. 1. Centro adresas: P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114. Redaktoriai: Gintaras Karosas ir Algis Makaitis. Tarkina: Nijolė Baskytė, Aldona Dabrilaitė, Algis Dumčius, Vilija Lešinskaitė, Rimas Manomaitis, Eglė Pauliukonytė, Regina Petrikonytė, Marius Ziaugra. Turinį platus jaunimo parengimų kalendorius ir informacija apie 1971 m. vasaros kelionę apie Ameriką.

— Kun. Petras M. Urbaitis, Romos saleziečių centro Vytėnų atstovas, nuoširdžiai sveikina visus lietuvių saleziečių veiklos bendradarbius ir bičiulius Kalėdų ir Naujų Metų proga.

— "Jūratė ir Kastytis", kompozitoriaus K. V. Banaičio pastizorius muzikinės kūriny, trijų veiksmų opera, spaudai galutinai paruošta muz. Jono Zdaniaus, jau atiduota spausdiniui.

— JAV LB tarybos istatų komisija sudaryta Detroito. Komisijos pirm. dr. Kęstutis Keblys, vicepirm. Algis Rugienius, sekr. Nijolė Slapelytė, narys Vytautas Kutkus. Dar į komisiją įeis vienas narys iš Chicago.

— LB Jaunimo teatras sausio 16-17 Chicagoje, Jaunimo centre, stato Kazio Binkio 5 v. pjėsę jaunimui "Atžalynas". Veikalą režisuoja akt. J. Valentinas, dalyvauja virš 40 veikėjų.

— Airijoje leidžiamas laikraštis "Aiseiri" jau ne pirmą kartą teikia informacijas apie Lietuvos išlaisvinimo kovą. Laikraščio dalis spausdinama anglų kalba. Spalio mėn. nr. arių laikraštis paskelbė straipsnį, kurio antraštė "Keistas, J. Tautų vykdomas, Lenino garbinimas". Čia ištisai pateiktas Vliko š.m. balandžio 16 d. pasiūstas raštas J. Tautų gen. sekretoriui U. Thantui. Rašte buvo pareikštas nepasitenkinimas J. Tautų globoje veikiančios organizacijos, UNESCO, vaidmeniu, jai šių metų pavasarį Suomijoje vykdžius Lenino gimimo sukakties minėjimą. Laikraštis dar pridūrė, kad panašų protestą J. Tautoms buvo pasiuntęs ir Estijos informacijos centras Vakaruose. (E.)

— Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba nutarė 1971 m. sausio mėn. skelbti lietuviškos spaudos ir knygų mėnesius.

— Dr. Juozas Girmius, remiantis sutartimi su Lietuvių Fondu, rašo lietuvių filosofijos istoriją. Kas šeši mėnesiai praneš apie rašymo eigą.

— Septynioliktoji Kanados Lietuvių diena 1971 metais įvyks St. Catharines mieste Kanados Padėkos dienos savaitgalyje. Numatomas taip pat ir Kanados lietuvių jaunimo kongresas.

— Lituanus žurnalo koncertas įvyks 1971 sausio 24, sekmadienį, 4 val. popiet Jaunimo centre, Chicagoje. Programa atliks solistė Dalia Kučėnienė, akomponuos komp. Darius Lapinskas. Pelnas skiriamas Lituanus žurnalui paremti. Rengia Lituanus Fondacija.

1918 METŲ KALĖDOS...

(atkelta iš 4 psl.)

vieną kraštą kryptant sunkumo centrui?

Vilnius nerimsta: bolševikai čia pat. Kaip čia dabar beišliaik visuomenės bent suliginti ramus ir tvarkus reformų darbas teisiu keliu? Sako, reikia vieniem savo krūtinėmis atsiųsti prieš svetimą minią: lenkams, lietuviams, gudams; ginti nelaimingą per trisysk nuniokotą šalį, kad nebeniokotų bent ketvirtą kartą. Tik lietuvių mažą, gudų mažą, kurie turėtų ir tesėtų kareivių žygius žygiuoti. Vieni lenkai spurda, savo lejonus kaisioja — dedas galiniais. O kas juos žino! Jei negalingi, tai veltui žus, tik jerzine užpuolikus, kurie paskui ap-

Chicagos spaudoje

(atkelta iš 2 psl.)

jimui valstybės departamente, ir minėtas Macomber, liudydamas Kongreso komisijoje, siekė apginti save ir kaltę suversti kitiem.

PAKLAUSIAMAS IR... SEN. KENNEDY:

Chicago Today gr. 9 paskelbė John P. Roche str. "Refusal of asylum outrages Americans". Autorius, buvęs "Americans for Democratic Action" pirmininkas, liberalas, sako: esą dabar gal nemada liberalai jaudintis dėl lietuvių; rūpestis dėl "pavergtų tautų" linksta koncentruotis politinio spektro dešinėje; ir nors jis pats neturįs jokio favorito tarp pavergtųjų, bet laiko, kad lietuvių jūrininko išdavimas piktina kiekvieno padoraus amerikiečio sąžinę, tiek liberalo, tiek konservatoriaus. Jis jaučias, kad liberalai, kurie suklelia triukšmą dėl politikos moralės, ypatingai turėtų reikalauti, kad prezidentas surastų atsakinguosius. Ir čia jo žodžiai nukrypsta į liberalus: "Jei mes būtume, sakysime, gražinę Ate-nų vyriausybei koki graiką, radikala bėglį, tai senatoriai Kennedy, McGovern, Church ir devyni ar dešimt kitų būtų šaukęsi į masinius mitingus kiekviename mieste, kuris yra didesnis per 500,000 gyventojų. Būtų laikraščiuose ištisi puslapiai apmokamų pareiškimų, universitetuose protestų. Tai būtų iš tiesų teisingas atsakymas, kuris turėtų pilną mano pritarti-mą. Bet, kaip sakiau, negali būti vietos dvigubai moralei.

Ką tad galvoja sen. Kennedy apie šį vyriausybės paremtą azilio teisės išdavimą? Juo labiau, kad tai įvyko jo valstijoje, aš turėčiau išgirsti jo trimto garsus. Pasiklausykime jų".

Kun. J. Tumas — Vaižgantas (Raštai, I tomas, Kaunas, 1922)

Šv. Juozapo parapijos choras, atšventęs 75 metų sukaktį. Pirmoje eilėje iš dešinės sėdi: klebonas kun. J. Vilčiauskas, dirigentas kompozitorius A. J. Aleksis, kun. R. Juskauskas ir choro pirmininkė M. Andrikytė.

Season's Greetings

**S and H
AUTO SERVICE CENTER**
Open 7 Days a Week
General Auto Repairs
Road and Towing Service
Tires — Batteries and
ACCESSORIES
368 Cherry Street
Elizabeth, N. J.
Call 201 352-7891
Emergency Call Home
(201) 245-7036

**DI FEO'S
PASTRY SHOPPE**
Specializing in
Fancy Pastries and Cookies
661 Broadway
Bayonne, N. J.
Call (201) 437-6909
113 Brunswick Street
Jersey City, N. J.
Call (201) 656-3333

LA VIE EN ROSE
Superlative Cuisine
In the Best French Tradition
(Dining Room opens 5:30 P.M.
for a la carte dinner)
New Year's Eve
From 10 P.M. to closing:
17.50 per person
(Minimum Food and Liquor)
A La Carte Menu
Entertainment
favors noisemakers
Res.: (212) BA 4-5715
59-28 Little Neck Pkwy
Little Neck, L.I.

**NAPOLI PIZZA
AND RESTAURANT**
Our Specialty is
Pizza — all Varieties
For Quick, Hot Delivery
Call 727-9155

MONSIGNORE

61 East 55th Street
New York City
An Unforgettable
Dining Experience
Call EL 5-2070

**NATIONAL BANK
OF AMERICA**
60 Hempstead ave.
West Hempstead, L. I.
516 481-9000

**MARIO'S
AUTO INSPECTION SERVICE**
Cape May Court House
(609) 465-5607

ARTIE'S
Auto Body and Repairs
All makes and models
Pick up and delivery
Towing service Collision exp.
Body and Paint Foreign and
American. Insurance estimates
gladly given — 273-4969
1851 Richmond Terr.
Staten Island

Since 1949
S & S TV
Island wide sales—repairs
Color - Black and White
all makes and models
antenna specialists
Prompt service — call
770 Manor Rd.
(In Waldbaum's Shopping Plaza)
698-1670

**WELCH'S
REFRIGERATION AND AIR
CONDITIONING SERVICE**
Industrial — Commercial
Residential
177 Hamilton Street
New Brunswick
Call (201) 249-4244

MAURO'S
Specializing in
Italian Cuisine
Pizzas
Catering To Small Parties
Accommodations to
70 Persons
Fine Wines and Liquors
447-6666
189 Broad Street,
Stapleton, Staten Island

**HUNGRY EYE
RESTAURANT
AND COCKTAIL LOUNGE**
A Family Place
9 Broadway
East Paterson, N.J.
Call 201 796-9675
Your Genial host
Mr. Greene

SEASONS GREETINGS
**HOLLYWOOD MEMORIAL
PARK**
Box 424
Union, New Jersey
**PIERCE COACH LINE
Inc.**
School Buses and Coach
For Charter
Call Ext. 9 for Rates
Mineola Avenue
Roslyn, L.I. N.Y.
(516) MA 1-2210

**R. B. HAWKINS
FUNERAL HOME**
A Family owned and
managed Establishment
Mae E. C. Hawkins, owner
John G. Hawkins, Mgr.
516 AN 5-1810

RESTAURANT
right near the shops,
but far from the maddening
crowd.
**ELIZABETH
CARTERET
HOTEL**
1155 E. Jersey St.
ELIZABETH, N.J.
201-353 1717
Stop in for Lunch or Dinner
Superb Cuisine

SEA SHORE
on City Island

Dedicated to the service of food
of the highest quality.
Shore dinners, Seafood, Steaks,
Chops, Italian Dishes
Choice Wines and Liquors
Open daily for lunch and dinner.
591 City Island Ave.
City Island, Bronx, N.Y.
On your right after the bridge
TT 5-9849 or TT 5-2643

**SEASONS
GREETINGS**
**THE
EVERGREENS
CEMETERY**
Bushwick Avenue and
Conway Street
Brooklyn, New York

Seasons Greetings
VENUTO'S TEXACO
Specializing in Electronic Tune-ups
Complete alignment — Tires —
Batteries — Shocks
and Accessories
English Town Rd.
Old Bridge, Box 327, N. J.
201-251-9808

5th Ave Records & Hobby Shop
386 5 Ave., cor 6 St. Bklyn 499-8483
TOP 45's and LP's
Oldies but goodies—over 2000
Cassette Tape Recorders and Tapes
Hi Fi's and Stereos, Drums
Guitars and Amplifiers

Season's Greetings
**MR. ANTHONY ANGELILLO
PATERSON PASTRY SHOP**
87 Market St. Paterson, N.J.
Tel. MU 4-0979

ALLEN ORGANS
Since 1939, first in electronic organs
A complete line on display
for church, temple and school
Sales and service. Ample parking
Garden City, 994 Franklin Ave.
(at 10th Street) 516-741-4433
Long Island

**SARACENO
BAKERY**
814 Third Avenue
ELIZABETH,
New Jersey (201) FL 1-2233

MICHAEL OF VIENNA
Wigs, Hair Pieces, Toupees
Specialists in all types
custom hair pieces
30 W. 57th Street N.Y.C. N.Y.
757-8780

Seasons Greetings
DANKO & DE VITO
82-06 Astoria Boulevard
Jackson Heights, N.Y.
651 5252

**SEASONS
GREETINGS**
**(5) BROTHERS
CARTING COMPANY**
84 Williams Street
New York City

**TROPICAL
SEA AQUARIUM**
448 Broad Avenue
LEONIA, N. J.
2 blocks North of Ft. Lee Road
Give a Gift Certificate
for the Holidays
Call 201-461-5383

"Always in Good Taste"
**MOTHER'S
BAKE SHOP**
Everything for Holidays
Pie, Novelties, Cookies
Holiday Cakes
Cupcakes
Plus our usual assortment
of treats
548 West 235th Street
in RIVERDALE
KI 8-5676

**WEXLER'S
Formal Wear**
RENTALS and SALES
115 11 Liberty Avenue
VI 3-2923
Richmond Hill
MI 1-3395
149-03 Jamaica Avenue
Jamaica
158-21 Northern Blvd.
Flushing

**HANKINS
CONTAINER
COMPANY**
601 Lehigh Avenue
UNION,
New Jersey
Call —
201-686 7800

OLD MEXICO
115 Montague Street
Brooklyn

Para
**CELEBRAR
sus
FIESTAS
de
NAVIDAD y
ANO NUEVO,**
no olvide de hacer su pedido
con anticipación llamando
al telefono MA 4-9774
Para sus tamales y
tortillas elaborados
diariamente por Mexicanos
Tortillas 35¢ docena
Tamales \$3.00 docena

**ABSOLUTE FIRE
PROTECTION CO.**
2800 Hamilton Blvd.
South Plainfield N.J.
Call 201-757-3600

**BILL SUNOCO
SERVICE STATION**
Open 7 days a week
General Auto Repairs
Tires, batteries and accessories
State Highway No. 27
Edison, New Jersey

PUPPY LOVE?
35 different breeds, seven-day home
trial! 10 year health guar., free
inspection in home, Bklyn's famous
"Puppy Love" 1506 Rockaway Pky
Brooklyn, 649-0505

SEASONS GREETINGS
**CAMFANIA
PASTRY SHOP**
7105 13th Street
Brooklyn, N.Y.

Prompt and Efficient
RUBBISH REMOVAL
Anywhere—Anyplace
Cellars, yards, attics,
stores, lofts, lots
at reasonable rates
HYacinth 3-3375
E. WATSON
666 Hancock Street

**DANTE'S CITGO
SERVICE STATION**
Open 7 days a week
General Auto Repairs
Road and Towing Service
tires, batteries and accessories
State Highway No. 35
and Poole Avenue
Hazlet N.J. 201-264-9854

SEASON'S GREETINGS
CHEMICAL BANK

957 Broadway at Myrtle Avenue
Brooklyn, N. Y. 11221

SEASON'S GREETINGS
BUYUS FUNERAL HOME

Mario Teixeira, Jr. Licensed Manager
426 Lafayette St. Newark, N.J. 07105
Tel. MA 2-5172

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!
linki savo nariams ir sporto bičiuliams
LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS

361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207
Tel. 827-9865

Season's Greetings from
Paterson Fuel Oil Company, Inc.
STEPHEN J. PATTERSON, President
185 Magnolia Avenue Floral Park, N.Y. 11001
Tel. 347-6606
Oil Burners Sales Service — "The Fuel that Satisfies"

Laimingų Naujų Metų linki

Advokatas Jonas J. Grigalus
52 G Street, South Boston, Mass. — Tel. 268-4877

Naujųjų Metų proga sveikiname Jus mieli tautie-
čiai ir linkime daug sveikatos ir sėkmės Jūsų darbuose.
Ta pačia proga nuoširdžiai dėkojame mūsų klientams, kurie parei-
škė pasitikėjimą, siūsdami savo siuntinius per mūsų lietuvišką firmą.

American & Foreign Trading Co.
ANTANAS USTJANAUSKAS, vedėjas
62 Whiting Lane Hartford, Conn.
Tel. 233 - 3-8030

Sveikiname mūsų skaitlingus klientus,
kurie siūnčia per mūsų firmą
SIUNTINIUS—DOVANAS
savo giminėms į Lietuvą ir USSR
su šventėmis ir
Naujaisiais Metais.

Dėkojame jiems už 40 metų pasitikėjimą mums
ir linkime sveikatos ir laimės.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street Philadelphia, Pa. 19106
Telephone: 215—925-3455

Sveikina visus Naujųjų Metų proga
SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863
460 West Broadway, South Boston, Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD,
President

Sio banko trustees taryboje yra adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su
patarnautojomis galima susikalbėti ir lietuviškai.

TURTAS (ASSETS) virš \$205,000,000

Current dividend:

5¼% on all regular savings accounts compounded daily
5½% on Special 90 Day Notice accounts
5¾% Term Deposits for one year
6% Term Deposits for two years

Sveikiname mūsų skaitlingus klientus,
kurie siūnčia per mūsų firmą
AUTOMOBILIUS, ŠALDYTUVUS
ir kitas įvairias dovanas
NAUJAISIAIS METAIS
ir linkime jiems sveikatos, laimės
ir sėkmės.

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South New York, N.Y. 10003
Tel. 212-228-9547

DISPLAY

Double Knit Polyester

All colors, crepes, jacquards diagonals, ottoman and all fancies. We also carry 100% double knit whole wool and dacron wool. Bonded orlon and bonded wools, solids, glen plaids, all colors. Lowest prices in City. Washable Prints — Simplicity patterns and all trimmings. For dressmaker and all accessories. — We carry complete line of piece goods.

NOELIAS FABRICS
32-72 Stenway St. Astoria
274-9325

GREENPOINT BOWL

New Bowling Groups
Now Being Formed:
Teenage boys ages 15-19 6:30 PM
Friday nite; Junior boys age 10-14
4 PM Friday afternoon; Teenage
boys and girls age 15-19 6:00 PM
Monday nite; Afternoon ladies any
age 1:00 PM Mon, Wed, or Thurs.
For the afternoon ladies free baby-
sitters — free instructions for all
groups. Come in and see Annette
Neuer or call 383-3400 — Join the
fun—make new friends.

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY

Aluminum Combination
Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N.Y. 11208
Allen R. Shipley

MALE - FEMALE.

HAIR STYLIST preferably European trained, must be clever and experienced. Elegant salon, Syracuse, N.Y. Joseph Hair Stylist, Presidential Plaza, Syracuse, N.Y. Call 315-422-3195 - 3194.

Exp Presser on Sportswear—Three piece skirts, jackets and blouses. Beewood Contracting Corp. 3867 3rd Avenue, Bronx. Call 212-587-4164

HOUSE PARENTS

To care for pre-adolescent children in community setting. Live in attractive rentfree apartment on premises. Experience preferred — but not necessary. Salary open. Excellent benefits.

Contact Mr. Schulze:

CARDINAL MCCLOSKEY
SCHOOL & HOME
(212) 993-7700 or (914) 948-6565

TECH'S HELP

For service of electric products
Large Co. in Astoria area
Call Mr. Ukita — 278-5800

Adults and kids needed for films, TV and modeling standard pay for employed talent \$40 per hour for photo work \$35 to \$120 a day for films and TV. No experience necessary. Ask for Charles—for auditions 212-787-2192

CLERK COUNTY OF BERGEN

Has immediate openings for

TRANSCRIBERS CLERK

Excellent opportunity for persons seeking year-round employment. Liberal benefits.

- Paid Sick Leave
- Free Hospitalization
- Insurance including Major Medical
- Free Life Insurance
- 12 Days Vacation 1st Year
- Pension Program
- Paid Holidays

REQUIREMENTS:
(1) High School graduate or possession of an approved H.S. equivalent certificate. (2) Knowledge of transcribing machines or other recording devices and the taking and transcribing of dictation using such equipment. Applications may be obtained by contacting Daniel Focarelli — 342-2200 — Administrative Building, Hackensack, N.J.

CLERK/TYPIST immediate opening for ambitious person, good pay, all Co. benefits. Apply in person. Mobile Oil Corp. 352 North Henry St. Brooklyn, see R. J. Gleason.

H. W. MALE

Part Time — Full Time Its still great! — **XMAS MONEY!**
\$500 WEEKLY
Possible in Comm. Car nec. will train. Sell X-pand homes
X-PAND 467-7927
846 Nostrand Ave.

PLANT LABORERS, CHEMICAL MAINTENANCE MAN, 2 Trainees needed immediately: Fine Organics, Inc., 205 Main St., Lodi, N.J.

Cabinet Makers, Wood Finishers — for Finishing Dept., Desk Factory Arnold Furniture Mfg. Inc. 1824 So. 20 St., Irvington, N.J. 201-399-0505

Exp Lock Setters wanted — steady work on metal handbags frames. Good salary. Call Dave Karron 1958 Pitkin Ave Bklyn NY — 342-1040

OIL BURNER SERVICE MAN experienced. Good pay per call basis. Nassau and Suffolk. Nights. (516) — 261-0703

Guards; 4-12; 12-8; must have Drivers Lic. and do Minor Repair Work. high School Graduate and Paper Work. Good Future Company and Union Benefits. Must Pass Physical and References. Call 9 AM to 11 AM RA 9-2040

EXPERIENCED WELDER and BOILER MEN with Chauffers license only! Good Pay.\$3 Call 387-0533

Automotive Combination, Brake, Front End and Muffler Man wanted. Good Pay - Plus Commissions, Plus Benefits. — Experienced only need Apply. (201) 772-0400

Carpenter all around man general construction & repair work steady, all year round. Newark N.J. area Call after 6 PM 201-376-6688

PANTOGRAPH Hand engraver — Experienced full time on Brass and Steel. Good salary. Call 212-732-0558 CANNIZARO SEAL & ENGRAVING CO. 37 Murray St. New York City

Woodworkers - general shop work, will train if necessary. Call for appointment. 201 568-8395. Rustic Crafts Co. 63 No. Summit St., Tenafly N.J.

AUTO TRUCK MECHANICS Or exp helper for preventive maintenance — no major repairs. Top salary P & F TRUCKING — 60-02 30th Ave. Woodside Call 728-5209 ask for Ernie

MARINE ENGINEER

CHIEF ENGINEER

position open on American Research vessel diesel electric 3800 H.P. U.S. Coast Guard license required. Phone collect Port Captain, Woods Hole Oceanographic Institution, Woods Hole, Mass. 617-548-1400 Extension 208.

An
Equal
Opportunity
Employer

Body Men and Painter steady jobs, Newburg, N.J. area apply in person. Openings now available. Good working conditions. Call 914-565-4681

Wanted
FIRST RATE SPECIALTY COOK to work in International Restaurant featuring Continental cuisine. Must have 5 years experience specializing in foreign menus. Salary \$150.00 per wk basic. Must work overtime as required. Call A. Viavianos, Torrington, Conn. 203-482-7958

DISPLAY

"CASA RINA"
Lunch (Businessmen's luncheons) Dinner, Cocktail Lounge Small Parties — Open 7 days a Week
Call for Res. (914) 693-6024
Ashford Ave. and Southfield Ave. Dobbs Ferry, N.Y.

Showroom Samples of Lamps. 50 percent below wholesale. Fixtures, Tablelamps, Floors, Poles, trees etc. Also repairs on all types of lamps. Sat. only 9 to 4.
Rose Lamp Co.
131 North 14th, Brooklyn, N.Y.

Florist excellent location shopping center Morris County NJ Will teach, liberal terms Gross 40,000 — Price 25000 Call after 7 PM 201-335-5634

Sunnydale Homes for Adults gracious living for senior citizens nurse on duty 24 hours a day, Catholic church within walking distance permanent monthly or weekly rates. Lic by State of N.Y. Call 914 OW 8-2824 — 807 Steward Ave. Maroneck, N.Y.

JOHN GAFFNEY Households — Commercial Moving, Packing, Shipping
EV 8-1520 181 Norman Avenue

New factory outlet for double knits polyesters acetates cottons, etc. — first look at newest season fabrics at low factory prices stock contly changing. Mon-Fri, 2pm-5pm, Sat. 11am-3pm CARNABY MILLS, 25 East Union Ave. East Rutherford, New Jersey — 201-935-0020

AEGEAN ISLES
781 East 31st Street
Off Ave. H & Flatbush Ave.
Tel. 434-7496

Wedding & Banquet catering from 30 to 300 — Seafood, Steaks, Chops, Special Dishes. Open daily exc. Mon.

GERMAN SHEPHERD-PUPS Trained dogs AKC big bone beauties black and silver we deliver \$50 and up call 387-3292 or 384-0706 — MONTROSE KENNELS 183 Humboldt Street Brooklyn

CABRINI-ON-THE-HUDSON Home of real hospitality for private or group retreats or quiet relaxation. For information write or call Missionary Sisters of the Sacred Heart West Park, New York 12493, (914) 686-5719

International Florist flowers for all occasions weddings, communions & confirmations. 175 Ferry St., Newark, New Jersey. 201-589-5522

F. A. MORALES
FURNITURE STORE
Furniture for the Entire Family Late Nite Monday and Friday.
241 (243) Monroe Street
Passaic, N.J.
201-777-7234

Outstanding buy candy store cards toys stationery with fountain low rent long lease near schools and churches 843-9686 — 6 AM to 6 PM

Bronx Bicycle Discount Center — 912 East Gunhill Road Bronx N.Y. bet. Post Road and White P. Road Bicycle for sale for Christmas. Use our lay-away plan. Authorized dealer for Raleigh Columbia Rollfast Peugeot — Call 798-3242

PUPS from \$19.98 & others Tropical Fish and all pet supplies
PET POURRI
1408 Jerusalem Ave Merrick, L.I.
516-485-0910

Earn \$15,000-\$25,000 as a Shell dealer. Ambitious man desired for existing 3 Bay Ranch style Service Sta. located on busy Route 12 Gronton, Conn. Shell offers: insurance, retirement, paid training, financing, other benefits. Call collect weekdays 1-203 289-1521 Mr. Palumbo eves & week-ends 1-203-399-6351 Mr. Sleight or write Shell Oil Co., 477 Conn. Blvd. East Hartford, Conn. 06108

FURNITURE
BOUGHT AND SOLD
SMILING LEONARD
4016 White Plains Road
Call 798-7906

DISPLAY

TURNHALL Restaurant & Caterers fine restaurant and catering at reasonable prices for all occasions — weddings, showers, meetings, etc. Dining daily — inviting atmosphere delicious food sensible prices. 44-01 Broadway, Astoria, Qns. 932-9274

CHRISTMAS — NEW YEAR'S Hunter House Ski Chalet Dec. 21 to Dec. 27: 4 days, 3 nights, 6 meals — \$65; Dec. 31 to Jan 3: 4 days, 3 nights, 6 meals — \$65; Package weekends from \$42. Send for free color brochure — Hunter House Ski Chalet, Hunter, N.Y. 518-263-4611

IDEAL GIFTS — for Holidays and Everyday: blessed paintings, lucky charms, oils, floral pieces, necklaces & blessed candles. REV. STEVENS 457 W 153 Street New York City. Send for Free Brochure.

JACK GALLO'S AUTO BODY — "Service is our trademark" All types of auto repairs and road service. Open 6 days a week. Call Jack for service: (212) WI 2-0232 — 216th Street & Broadway.

SERVICE

SEWING MACHINES
Repaired in your Home
Expert 1 day service
Established 19 years
MANHATTAN SEWING
MACHINES
Call 283-8091

MARIO'S Auto Inspection Repair Station headlights adjustment wheel alignment, motor tune-up & brake service. Shell Bay Ave Mayville, NJ Cape May Court House opp. State Inspection Dep. Sta. 8 AM - 5 PM Closed Sun-Mon. Owned & operated by Mario De Santis. If you want to go "See MARIO". Call 609 465-5607

C & J MOVING and STORAGE
216 Rockaway Ave., Brooklyn, NY
We Deal in Flat Rates
LOCAL and LONG DISTANCE
Licensed and Bonded
Call 342-1555 or 731-6618

H. W. FEMALE

Exp operators on dresses — section work steady mercedes dresses 576 Rogers Ave Brooklyn, N.Y. — Call — 282-0548

HOUSEMOTHER

FOR GIRLS HOME & SCHOOL
11 PM to 7 AM — 5 day week
Box 8 Valley Stream, N.Y. 11580
Call: 516 VA 5-1600

FEMALE COOK 2nd Position
Girls Home and School
Live-in optional
Box 8, Valley Stream, N.Y. 11580
Call: 516 VA 5-1600

LADIES unusual money making opportunity. Flexible hours. Part time or full time. Call 7-10 PM — (201) 335-1650

Experienced SECRETARY — short-hand, some legal experience helpful 1:30 to 5:30 PM SALARY OPEN — 389-3304

Sewing Machine Operators pleasant working conditions, Union Shop — lunch room on premises bus from Freeport RR Sta. — 516-868-0800

Temporary JUMPING JOBS — No Fee
SKY-HI \$
Stenos - Typists - Clerks
GAL FRIDAY
106 E. 41st St., N.Y.C. 687-7210
25-02 Bridge Plaza Sq.
LIC RA 9-7220

OPERATORS (Women) with experience only. Full time. Mercedes Dresses — 576 Rogers Ave. Bklyn 282-0548

Kas norėty skelbti Darbininke prašomas skambinti:
GL 2-2923

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Tel.: GL2-2923

SERVICE

"EXTERMINATING SERVICE"
Daily, weekly, monthly rates. Fast service plus results. Chemicals also.
662 Metropolitan Ave., B'klyn.
Call 388-5579

BABES ANTIQUES
Brass Beds, Wash Stands, Hall Racks, Eric-a-Brac For Sale
Call EV 9-8267
43 Franklin St. (near Calyer St.) Brooklyn, N.Y.

APOLLO COLLISION
Painting Expert, Collision and Insurance work, Chassis straightening American - Foreign - Sport - Cadillac. We take pride in our work! 1069 60th Street, Brooklyn, N.Y. Call 438-1247

FREESON
CUSTOM WOODWORK
Cabinet making - Formica work Interior Carpentry
We Take Pride in Our Work
84 Beverly Street Irvington, N.J.
Call 201-374-8484

JOHNS
IRON WORKS
Railings - Cellar Doors - Porch Aluminum and General Welder
14 Davis Street East Newark, N.J.
Call 201-484-4333

MEDLEY WAKEUP
SERVICE
Can't Depend on your Alarm — Let Medley Awaken You.
Low Rates
• 871-5177 •

BOGDENS GULF
SERVICE STATION
Open 7 days a week. General auto repairs and towing service, tires, batteries & accessories. State Hwy. 35 & Sea Girt Ave., Sea Girt, N.J. 201-449-9836

New Standard Auto Body Shop — Collision experts & insurance problems. 512 Elizabeth Ave. East Linden, N.J. 201-486-8770 Bill Daniels

SPECIAL OFFER
ON CHILD PHOTOGRAPHY
One big beautiful Black & White Portrait of your Child taken in your own home only \$5.00 8x10 — Call 857-3180 for appointment.

Yellow Jacket Transmissions open 5 1/2 days a week all work guaranteed. 681 Grove Street Irvington, N.J. Call 201-374-2700

George & Sons Texaco Open 7 days a week. Road service, mechanics on duty all time. 239 Chancellor Ave., Newark, N.J. — Call 201-929-9647

LITCHMORE CONST. CO.
General Alterations and Repairs
All Work Guaranteed
(Lic. 764048)
We take pride in our work.
733 Utica Ave. Brooklyn, N.Y.
Call 212-493-3774

PAINTING and
SANITATION WORK
ALL WORK GUARANTEED
275 Ridgewood Avenue
Ridgewood, Brooklyn
Call 647-0360

CABEZA'S
TEXACO SERVICE
Open 7 Days a Week
General Auto Repairs
Tires Batteries and Accessories
364 Broadway Newark N.J.
Call 201-485-9656

BOOKKEEPING AND
TAX SERVICE
Retail stores, Edward J. Hogan, tax consultant 145 Nassau Ave. 389-0661 383-1629. Member of US Tax Ass'n.

B & M DRYWALL CO.
We specialize in Sheet Rocking Over Plaster and Taping
We take pride in our work
No Job too Small
Call 653-0807

MERLE NORMAN
COSMETIC STUDIO
1350 16th Street
Fort Lee, N.J.
Presidential Shopping Plaza
Call for appointment 201-224-5585

Complete line of SKI EQUIPMENT and APPAREL all name brands — Repairs, Rentals SITZMARK SKI SHOPS 125 E. Central Ave., Pearl River, N.Y.
— (914) 735-2277

SEASON'S GREETINGS from

M. H. RENKEN DAIRY CO.

155-15 South Road Jamaica, N.Y. 11433
Tel. 212-523-3800

SEASON'S GREETINGS from

FRED A. BEHN FRED R. BEHN, Jr.

F. & H. BEHN, Inc.

Automotive Sales and Service

114-20 101st Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11419
Tel. Virginia 9-0354

SEASON'S GREETINGS from

McAlpine Laundry & Cleaners, Inc.

Rugs and Curtains our Specialty

1209 Myrtle Ave. Brooklyn, N.Y. — GLENmore 3-7996
NYC license No. 301593

SEASON'S GREETINGS to Customers and Friends

Producers of Finest Lithuanian Records

REQUEST RECORDS, INC.

66 MEMORIAL HIGHWAY
New Rochelle, N.Y. 10801
Tel. 914 NE 3-6055 - 6059

SECRETARY—EXPORT

Attractive position available for an experienced secretary with good typing and stenographic skills. The position is in our very active Export Department. Excellent English grammar essential. A facility for Spanish highly desirable. Additional languages helpful. Excellent salary and fringe benefits. Apply in person or send resumé to Personnel Dept.

The Cottrell Company

Mechanic Street, Pawcatuck, Conn. 02891
AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJIENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Kultūros židyns 827-9865

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas bus vasario 14, sekmadienį, Franklin K. Lane mokyklos salėje. Šiemet minėjimui vadovauja Aleksandras Vakselis.

Dailės paroda rengiama vasario mėnesį Kultūros židinyje. Dalyvauja šio Atlanto pakraščio lietuviai dailininkai. Viso numatoma sutelkti apie 100 darbų. Parodą rengia Liet. Bendruomenės apygardos valdyba, techninius reikalus tvarko dail. J. Bagdonas. Paroda bus atidaryta vasario 13, šeštadienį, ir tęsis visą savaitę. Uždaroma vasario 21, sekmadienį.

Skautam Remti Tėvų Komitetas pavasario balių rengia balandžio 24 Sv. Aloyzo mokyklos salėje Great Necke.

Juozas ir Aldona Rygeliai ir uošvienė Ona Tercijonienė sveikina draugus ir pažįstamus Sv. Kalėdų ir Naujų Metų proga iš savo naujos rezidencijos Kinnelon, N. J., ir ta proga skiria auką Kultūros židiniui vietoj kalėdinių kortelių.

Mirga ir Dantonas Šulaičiai vietoj kalėdinių sveikinimų Balfui pasiuntė 20 dol. auką.

Juozas ir Audra Mėlyniai vietoj kalėdinių atviručių paskyrė auką Darbininkui ir ta proga su šventėmis sveikina savo draugus.

Ina Nenortienė su savo emalio dirbiniais dalyvavo parodoje, kuri vyko Americana viešbutyje gruodžio 5-13. Tai buvo savotiška meno mugė, kuri nepasidymėjo aukšto meno lygiu. I. Nenortienė, gvy. Dorchester, Mass., yra užsirekomendavusi kaip gera savo rūšies specialistė — daro vario emalio dekoratyvinius paveikslus, lėkštes, sagtis ir k. Šioje parodoje ji turėjo savo kioską ir savo kokybę buvo viena iš geriausių visų parodoje.

Laisvės žiburio Naujųjų Metų sutikimo baliuje svečiai bus priimti karališkai: gaus karštą valgį ir įvairių šaltų užkandų; šokiama iki 3 v. r. gros lietuviams dar negirdėtas "Blue Notes" orkestras; pasirodys pirmą kartą New Yorko linksmeji broliai. Presentation salė (87-17 Parsons Blvd., Jamaica) bus specialiai išdekoruota ir išliuminuota. Įėjimas be rezervacijų 15 dol. asmeniui. Pradžią 9:30 v. v. Radijo vadovybė kviečia visuomenę atsilankyti.

Lilija Sukytė, Metropolitan Operos solistė, gruodžio 19 ir 24 dainavo Metropolitan Operoje New York'e "Orpheus et Euridice" operą. Gruodžio 29 išskrido gastrolių į Vokietiją. Miuncheno operoj dainuos Traviatų ir kitose operose. Su Metropolitan Opera pratęsė sutartį ir kitais metais be kitų vaidmenų atliks Nedos vaidmenį Pajacų operoj. Prieš L. Sukytę išvykstant į Europą, su ja Amerikos Balsui Washingtonui ir Laisvės žiburiui New York'e pasikalbėjimus pravedė V. Alseika.

Batunas ryšium su Simo Kudirkos reikalu telegramas ir specialius memorandumus pasiuntė JT vyr. komisijonierii pabėgėlių reikalams, žmogaus teisių komitetui, gen. sekretoriui, JAV ambasadoriui prie JT ir JAV prezidentui Nixonui.

Rasa ir Henrikas Miklai su šeima sveikina savo draugus ir pažįstamus Sv. Kalėdų ir Naujų Metų proga. Vietoj kalėdinių atviručių 15 dol. auką skiria Kultūros židiniui.

Juozas ir Elena Andriusiai siunčia sveikinimus iš Floridos, kur praleidžia atostogas.

Lietuvė šeimininkė ieško vietos. Siūlyti nuo 6 iki 8 val. vakaro tel. (212) 782-3347.

IŠ LIETUVOS VYČIŲ VEIKLOS

Bayonne, N. J. — New Yorko ir New Jersey apskritys savo susirinkimą sušaukė gruodžio 13 Sv. Mykolo parapijos salėje. Šeimininkavo vietos 67 kuopa. Susirinkimas buvo numatytas sušaukti gruodžio 6, bet buvo atidėtas, kad nariai galėtų dalyvauti pamaldose, kurios buvo organizuojamos Sv. Patriko katedroje už išduotą jūrininką Simą Kudirką.

Susirinkimą sukvietė pirminkė Ann Klem, maldą sukalbėjo kun. Albertas Matulis, Sv. Mykolo parapijos administratorius.

Padaryti įvairūs pranešimai. Larry Janonis pranešė, kad padaryta pažanga, aptvarkant apskritį teisiskai. Helen Kulber kalbėjo apie Lietuvos reikalų komiteto veiklą. Paskaitytas ir praeito susirinkimo protokolai. Pranešta, kad dabartiniam susirinkime atstovaujama 6 kuopom.

RENKAMOS AUKOS

Brazinskių byla ir išduotasis jūrininkas Simas Kudirka lietuviškoje bendruomenėje sukėlė naują sąjūdį. Jeigu buvo nerangumo ir apatijos, tai dabar visi atbudo. Visi uoliai dalyvauja protesto demonstracijose, visi prisideda ir savo auka.

Stai Newarko apylinkėse aukas renka Kazimieras Čiurlis. Renka jis labai kantriai ir nepailsdamas. Viso jau yra surinkęs 760 dol. Pinigai skiriami Brazinskių bylai vesti.

Visi, į kuriuos tik K. Čiurlis kreipėsi, aukojosi noriai ir gausiai. Stai jis Newark'e užėjo į kuklią Jakelevičiaus šeimą. Jonas tuoj paklojo 50 dol., gi jo žmona Paulina atsiliepia, kad ir ji esanti nuo Kupiško, kaip ir aukų rinkėjas Kazimieras Čiurlis, ir nuo savęs dar pridėjo 50 dol. Taigi — jų šeimos auka buvo 100 dol. Jie abu dirba fabrike.

K. Čiurlio ištvermė šiame darbe yra visiem pavyzdys, kad reikia ne žodžių, bet — darbų. (A.S.K.)

P.S. Aukas Brazinskių ir Kudirkos reikalais siųsti Tautos Fondui adresu: Lithuanian National Fund, 64-14 56th Rd., Maspeth, N. Y. 11378.

Sveicariškų laikrodėlių labai papigintomis kainomis galima gauti pas laikrodininką Stasį Citvarą. Laikrodžių gerumas visų 100 procentų garantuotas. Ypač rekomenduojama tiems, kurie nori siųsti į Lietuvą, nes tie laikrodžiai bus gerai patikrinti. Taip pat St. Citvaras priima laikrodžius pataisyti. Skambinti telefonu 846-3648.

Ridgewoodo apylinkėj ieškomas butas iš 5 kambarių trim suaugusiems ir dirbantiems asmenims. Skambinti vakarais po 6 val. Tel. 821-6962.

Kalendorių 1971 metams galima gauti Darbininko administracijoj: Nidos Anglijoj išleistas, su lietuviška Vytim, kasdien nuplėšiami lapeliai — kainą 3.50 dol. Darbininko spalvotas kalendorius, nuplėšiamas kas mėnesį — 1 dol. Kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Darbininko administracija praneša, kad laikraštis dabar yra leidžiamas tvarkingai ir visada laiku nuvežamas į paštą, bet paštas, prieš šventes neturėdamas pakankamai darbo jėgos, nesuspėja laikraščio laiku pristatyti skaitytojams. Ypač laikraštis vėlinasi Woodhaveno, ir Richmond Hill rajonuose.

Kas norėtų įsigyti lietuviškų plokštelių ar lietuviškų knygų, prašomi kreiptis į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Varpelis — religinės minties mėnesinis žurnalas. Metam tik 3 dol. Gera dovana Kalėdom. Rašyti: Varpelis, Franciscan Fathers, Kennebunkport, Maine 04046.

Daug kalbėta, kaip paminėti Lietuvos reikalų komisijos veiklos 25 metų sukaktį, kuri bus 1971.

Metinė apskrities komuniya ir pusryčiai bus kovo 14 Kearny, N. J. Šeimininkais bus vietos 90 kuopa. Mary Kober iš Great Necko pranešė, kad šių ateinančių metų Lietuvos vyčių seimas bus Glen Cove, L.I. Seimui parinkta data — rugpiučio 11, 12, 13, 14 ir 15. Seimą globos 109 kuopa.

Susirinkimas padėjo gėlių pūkstę prie kryžiaus bažnyčios prieky. Tuo buvo prisimintas ir pagerbtas išduotas jūrininkas Simas Kudirka. Ta proga maldą sukalbėjo kun. A. Matulis.

Buvo jau pastatyta salėje kalėdinė eglutė, ir pirminkė Klem parodė, kaip pasigaminoti šiaudinius papuošalus ir kaip papuošti eglutę.

Susirinkimas baigtas malda ir vyčių himnu.

Sia proga dėkojame Bayonės vyčių kuopai, kad taip maloniai visus priėmė ir globoję. Šių eilučių autorius ir drauge visa apskritis reiškia padėką Darbininkui, Draugui, kurie visada rašė apie apskrities veiklą.

Svenčių proga sveikiname visus šio laikraščio skaitytojus, draugus ir mūsų organizacijos rėmėjus. F.V.

Elizabeth, N. J.

Vinco Kudirkos liuanistinė mokykla Elizabetho lietuvių parapijos mokyklos patalpose dirba jau ketvirtuosius mokslo metus. Be reklamos tylių ir sklandžiai dirba kuklūs mokytojai ir mokiniai. Visuomenė, jos veikėjai ir net Lietuvių Bendruomenės švietimo vadovai jos beveik ir nepastebi. To nesidomėjimo vaisiai nėra džiugūs, nes mokinių skaičius pamažu nyksta, ir ne todėl, kad nėra mokyklinio amžiaus vaikų, bet, kad nesupranta lietuvių kalbos reikšmės ir galisi savo vaikų gerovei ir ateičiai dolerio.

Šeštadieninė mokykla auklėja susipratusių lietuvių ir gerus Amerikos piliečius. Tą visą visuomenę ir jos veikėjai gali pamatyti, atsilankę į šeštadieninės mokyklos parengimą.

Vinco Kudirkos mokykla Kalėdų eglutės parengimą ruošia sausio 10 d. 3 v. popiet Elizabetho Lietuvių Sv. Petro ir Povilo parapijos salėje, Ripley Place, Elizabeth, N. J.

Programą atliks mokyklos vaikučiai ir Kalėdų senelis. Senelis mokyklos vaikučius ir visus svečius vaikučius apdovanoja dovanėlėmis.

Po programos vaikučių mąstytes ir mokyklos tėvų komitetas visus dalyvius ir jų vaikučius pavašins. Visi lietuviai ir vaikai kviečiami atsilankyti. V. Prapuolenis

Lietuvių dailininkų grafikos kūrinių — originalai tinka buto papuošimui ir dovanoms. Pasirinkimas iš virš 100 skirtingų paveikslų. Skambinkite VI 9-2686.

Prisidėkit prie revoliucijos! KOSCOT — Mink Oil Cosmetics (kaip skelbiama televizijoje). Pelnkit \$\$\$ savo laisva laikais. Lavinimas — veltui. Skambinkit Karlis Justs (516) 485-3745.

Milijonai laukia paveldėtojų. Lietuvi, drausk savo gyvybę Lietuvių R. Katalikų Susivienijime, kame yra įvesti moderniški apdraudus planai suaugusiems ir jaunumečiam.

Nariai gauna palengvintomis sąlygomis namų pirkimui pasiskolas.

Dabar yra geriausia proga apsidrausti.

Savi pas savuosius. Telefonas MI 7-6637.

Direktorius Bronius Bobelis.

Antanas ir Juzė Matjoškaitės Lietuvių Fondą įnešė 100 dol. ir pasidarė jo nariais. Jis yra Lietuvių Bendruomenės apylinkės pirminkas, Alto ir Tautinės Sąjungos steigėjas, Piliečių draugijos veteranas.

Juozas ir Aldona Dačiai Lietuvių Fondą įnešė 100 dol. Jis aktyviai reiškiasi savo profesinėje organizacijoje, taip pat dalyvauja ir kitose organizacijose.

Pensininkė, kuri prašė pavardės neskelbti, Lietuvių Fondą įnešė 100 dol.

Newark, N. J.

Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba lapkričio 21 parapijos salėje rodė skaidres, kurias pagamino Amerikos Lietuvių Taryba iš surengtos genocido parodos Chicagoje. Skaidrių rodymą suorganizavo ir pravedė Vytautas Vaitiekūnas.

Daug pasidarbavo Simas Kontrimas, norėdamas kuo daugiau surinkti lėšų Tautos Fondui. Daug prisidėjo ir Kazys Sipaila, kad vakaras buvo sėkmingas. Klebonas kun. J. Scharnus nemokamai davė salę ir abu su kun. P. Totoraitiu paraginę žmones dalyvauti.

Iš parengimo gautos pajamos skirtos Tautos Fondui, kad galėtų rūpintis Brazinskių ir Kudirkos bylomis. Ta proga įteikta ir aukų Didžiausia auką suteikė Anelė ir Jurgis Baltai, Newarko sėkmingi prekybininkai. Jie paaukojo 200 dol. 25 dol. aukoją — leva ir Albinas Trečiokai.

Po 15 dol. — dr. Stasys Petrauskas, Genė ir Kazys Trečiokai. Po 10 dol. — Jadvyga ir Simas Kontrimai, Izabelė Dilienė, Juozas Ambrozaitis, Ona ir Stasys Skurvydai, kun. Petras Totoraitis. Po 5 dol. — kun. Jonas Scharnus, Elena ir Bronius Sudzinskai, Vladas Kiaunė, Jonas Binzas, Leonas Morkūnas, dr. Irena ir Stasys Giedrikiai, Domas Andruška, C.F. Vasiliauskas, Stasys Vanagas. Mažesnę aukom surinkta 35 dol. Viso surinkta 410 dol.

Visos aukos persiųstos Tautos Fondui. Aukų rinkimas tęsis iki kitų metų vasario 1. Newarko LB apylinkė dėkoja visiem aukotojams ir visiem prisidėjusiems prie šio žygio. (AST)

Kitataučiai geriausia dovana Kalėdų proga tik už 3 dol. Vytautas the Great Grand Duke of Lithuania by Dr. J. Končius. Awakening Lithuania by Dr. Jack J. Stukas. Gavęs bus gražiai supažindintas su Lietuvos praeitimi. Rašykite: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Inžinierių ir Architektų Sąjungos Bostono skyriaus susirinkimas buvo gruodžio 12 inž. Jono Čereškos bute. Pirminkavo vienas iš skyriaus steigėjų — Jonas Vasyš. Sia proga prisiminta ir skyriaus praeitis. Skyrius kaip tik minėjo savo veiklos 21 metų sukaktį. Skaidrėse buvo parodyta tos praeities veikla. Pasveikintas inž. Jonas Mikalauskas, sulaukęs 65 metų amžiaus. Jis yra vienas iš dosniausių aukotojų. Sia proga žodį tarė inž. V. Izbickas. Skyriaus pirminko žodį paskaitė Kazys Barūnas. Sia proga J. Mikalauskas įvairiem lietuviškiem raikalam paaukojo 175 dol. Skyrius jautriai prisiminė išduotą jūrininką Simą Kudirką ir jo fondui suaukojo 200 dol. Į susirinkimą buvo atsilankęs svečias Valdas Adamkus iš Chicago. Į naują valdybą išrinkta: pirm. J. Čereška, sekr. V. Eikinas ir inž. J. Kuncaitis. Senąją valdybą sudarė: pirm. Eug. Manomaitis, sekret. Jurgis Stuoipis ir inž. Jurgis Balčiūnas.

Albinas ir Ona Šležai Jono Vanagačio vardu Lietuvių Fondą įnešė 100 dol. Inšas skirtas Vanagačio 100 metų gimimo sukaktiui atžymėti. Gi Jonas Vanagaitis buvo žymus Mažosios Lietuvos veikėjas. Ona Šležienė yra jo dukra.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventės minėjimas buvo lapkričio 22. Pamaldos buvo Sv. Petro lietuvių bažnyčioje. Mišias aukojė kun. Janiūnas. Organizacijos dalyvavo su vėtyvomis. Per mišias giedojo solistė Juzė Kristolaitytė iš Clevelando. Pats minėjimas buvo Liet. Piliečių draugijos salėje. Vadovavo ramovėnų pirminkas Bronius Bajercius. Įneštos vėliavos, jaunuoliai Cibaitė ir Ambraziejus padėjo vainiką prie specialiai įrengto paminklo žuvusiems. Sugiedoti himnai. Invokaciją sukalbėjo kun. Janiūnas. Trumpą žodį pasakė Lietuvos garbės konsulas A. Shallna. Paskaitą skaitė Lietuvos Laisvės Komiteto pirminkas Vaclovas Sidzikauskas iš New Yorko. Jis išryškino kariuomenės vaidmenį, kuriant Lietuvos nepriklausomybę. Toliau palietė kitus aktualius dabarties rūpesčius. Meninės programos daliai vadovavo Jonas Vizbaras. Programą atliko Juzė Kristolaitytė iš Clevelando, solistas Stasys Liepas ir muzikas Jeronimas Kačinskas. Kristolaitytė padainavo: Vai gražu ir Prisiminimai — Kačanausko, O griežlė, griežlė — A. Bražinskio, Išdykęs rudenėlis — B. Budriūno, Gildos I ir II veiksmų arijas iš operos Rigoletto — Verdi. Stasys Liepas padainavo: Aušra aušrelė — J. Gaidelio, Malda — K. V. Banaicio, Grenadieriai — Schumanno, ir Toreodoro ariją iš Carmen — Bizet. Abu solistai padainavo duetą iš op. Don Giovanni — Mozarto. Minėjimas visiem paliko gerą įspūdį.

Stefanija Lileikienė, ligoninėje išgulėjusi arti trijų mėnesių, sugrįžo į namus. Linkime jai geriausios sveikatos.

Aukos Vasario 16 gimnazijai 1952 rugsėjo m. Bostone buvo suorganizuotas būrelis Nr. 120 Vasario 16 gimnazijai remti. Būrelio nariai kas mėnuo moka po 1 dol. ir tuo išlaiko vieną gimnazijos mokinį. Per visą laiką iš būrelio narių surinkta ir gimnazijai pasiūsta 5845.45 dol.

Siuo metu gimnazijoj eina mokinių bendrabučio statybą, jai paremti labai reikalingos aukos. Tam tikslui per būrelį aukoję: A. Grigaliūnas 100 dol., JKV 50 dol., Ona Ivaškienė įstojo ir rėmėjų būrelį ir 100 dol. auka parėmė bendrabučio statybą.

Aukas priima: St. Griežė-Jurglevičius, Keleivio red. 636 E. Broadway, S. Boston, Mass. 02127 ir Vitas Stelmokas, Baltic Realty, 597 E. Broadway, S. Boston, Mass. 02127.

SACHMATAI

Veda K. Merkis

• Amerikiečio Bobby Fischer triumfas Ispanijoje. Baigiant tarponines p-bes, Bobby Fischer laimėjo septynias iš eilės partijas ir atsiėmė 3½ tš. nuo artimiausių varžovų. Tai nerėgėtas įvykis pasaulinio masto varžybose. Fischer laimėjo I v. surinkęs 18½ tš. iš 23 galimų. Danas Larsen, vokieitis Hübnere ir Sovietų Geier po 15 tš. I pirmąjį šešetuką pateko dar Sovietų Taimanov ir R. Vokietijos — Uhlmann. Šiose pirmenybėse Fischer laimėjo 15, vieną pralaimėjo (dauai Larsen) ir septynias partijas baigė lygiomis. Tėm pabrėžtina, kad Bobby Fischer nugalėjo Sovietų didmeistrius labai įtikinančiai 3½-½. Jis įveikė Smyslovą, Gelerį, Taimanovą ir su Polugajevskiu sužaidė lygiom. Prieš pirmenybės V. Smyslov (buv. pasaulio meistras) žurnalistams pareiškė, kad į pirmąjį šešetuką pateks Fischer, Larsen ir visi keturi Sovietų didmeistrai. Bobby Fischer pasisakė, kad jis nenumato, kas galėtų paveržti iš jo šių pirmenybių laimėjimą, bet pridūrė, kad nuo atskirų partijų pralaimėjimo nieks nėra apsaugotas. Nelauktas visiems buvo 22 m. vokiečio Hübnere iš Koelnio įkopimas į šešetuką. Jis pelnė tarpt. didmeistro titulą.

• Tarptautinis meistras Vladas Mikėnas (Vilnius) Sovietų baigminėse Rygėje po 11 ratų turėjo 4½ tš. Pirmavo didmeistris B. Korčėno 7½ ir 1 nebaigta.

• ICCF organas Fernschach 11/70, skelbia, kad K. Jakštas (US) laimėjo meistrų klasės koresp. turnyrą, surinkęs 5-1 tš. 2 v. Spicemberger (Austrija) 4½, 3. Kratachvil (Čksl) 3½ tš.

• Jaunučių grupė (Raymondas Bačiulis 10 m., Jonas Bačiulis 12, Tomas Girmis 12 m. ir Nijolė Ivaškaitė 14 m.) lanko K. Merkio vedamas šachmatų pratybas. So. Bostono LPD klube, ketvirtadieniais nuo 7 v.v. Kas norėtų prisidėti, prašomilankyti kas pratybas LPD klube, aukščiau nurodytu laiku.

SVENČIŲ SVEIKINIMAI mūsų skaitytojams!

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Ilgai išliekanti ir atmintina dovana Kalėdom ENCYCLOPEDIA LITUANICA

361 W. Broadway, So. Boston, Mass. 02127 • Tel. (617) 268-7730, Vakare — 282-2759

PIRMAUJANTI DESŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKISKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užėikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULS KRAUTUVES 9

New York: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astoria: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

Š.m. gruodžio 21 mirė
ELSIE W. ZABIELSKIENĖ, MOKYTOJA

Nuliūdę sūnūs
Jurgis ir Feliksas

Reiškiame gilią užuojautą inž. JURGIUI ir FELIKSUI
ZABIELSKIAM dėl mylimos motinos Elzbiets mirties.

H.I.V. KIRKYLAI

A + A

Elsei W. Zabielskienei

mirus, jos sūnams — inž. Jurgiui ir Feliksui Zabielskiams
nuoširdžią užuojautą reiškia

QUEENS LB
apylinkės valdyba

A + A

Justinui Krištaponiui

mirus,
jo sūnui Broniui reiškiamė giliausią užuojautą

N. Y. LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS